

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

XXVI. letnik.

V Ljubljani, oktober 1909.

X. zvezek.

Praznik sv. rožnega venca.

1. Sv. rožni venec — čudovita lestvica.

Nikakor ne dvomimo, da bo molitev sv. rožnega venca . . . veliko pomagala lajšati nadloge našega časa.

Leo XIII. 1. septembra 1883.

Veliko se dandanes dela na vseh poljih, dela hitro, dela neutrudljivo, a vendar ni na svetu tistega zaželenega blagostanja, katero po vsej pravici pričakujemo od pridnega dela. Da, ko bi sreča zavisela samo od dela in napredka, že davno bi morali imeti raj na tem svetu. Pa ga še ni in ga tudi ne bo! Zakaj ne? Ta vsesplošna in vsestranska delavnost ima dve hudi rani. „Gospod je pogledal z nebes na človeške otroke, da bi videl, če je kdo razumen ali vpraša po Bogu. Vsi so zašli, vsi so postali malopridni; . . . pred njih očmi ni strahu božjega.“ (Ps. 13, 2. 3.) Gotovo, svet spolnuje le drugo polovico stare in resnične prislovice: „Moli in delaj,“ — dela, a ni mu mar molitev. Zato pa ni uspeha, ni blagoslova: „Ako Gospod ne zida hiše, zastonj se trudijo, ki jo zidajo.“ (Ps. 126, 1.) To je prva in najhujša rana. A druga je pa ta, da se pred in med delom premalo misli in zato napravi malo temeljitega, trajno vrednega: neka splošna lahko-miselnost in brezmiselnost jemlje delu ceno, delo je storjeno le za trenotek, da mami oči in jih slepi z vnanjim bliščem, a jedra, temelja, podlage iščeš zastonj. Predragi v Gospodu! Ta druga rana je postala pa celo tako velika, da je zasegla tudi delo zve-

ličanja: tudi ko delamo in se trudimo za svoje zveličanje, veliko premalo mislimo. Našim dnem manjka junakov žive vere, kakršnih so polna pretekla stoletja. Zdi se, kakor bi ne pustili, da nas ogenj Kristusov prežge v dno duše in srca, kakor bi nas vera takorekoč samo oplaknila in ne popolnoma omila; mi ne spoznamo neprecenljivega daru vere, marveč iz nekega spoštovanja do svojih pradedov živimo v oni veri, v kateri so oni živeli in umrli. Toda dragi v Gospodu, živimo v časih veri skrajno sovražnih; in ako ne bomo sami do dna duše prepričani o vrednosti naše svete vere in s celim srcem zavzeti zanjo, nam jo prvi večji vihar hitro izruje, ker nima dovolj globokih korenin. Poslušajmo! „Blagor človeku, ki ljubi postavo Gospodovo ter noč in dan premišlja njegovo postavo. Enak je drevesu zasajenemu pri potoku in daje sad ob svojem času, njegovo perje ne obleti in vse, karkoli počenja, mu gre po sreči.“ (Ps. 1. 189.) Da, dragi verniki, zatopiti, zaglobiti se je treba v one resnice, jih večkrat premišljevat, potem nam bodo segle v srce in neustrašeno bomo storili to, kar nam ukazuje vera. Najboljši pripomoček k temu, obenem pa tudi najgotovejše zdravilo poprej omenjeni rani našega časa je ravno molitev svetega rožnega venca. S tem, da sploh molimo, kličemo nase in svojih rok delo blagoslov; a z molitvijo je pri rožnem vencu obenem združeno premišljevanje; da, dragi v Gospodu, premišljevanje je bistveni del te molitve; kdor bi obmolil ves rožni venec, pa bi nič ne mislil na njega skrivnosti, ta rožnega venca ne zna moliti. Ravno zato pa ponavljamo desetkrat Češčenomarijo, da bi se dalj časa premišljujoč pomudili pri tej ali oni skrivnosti. Te skrivnosti pa nam predočujejo najglavnejše, temeljne resnice svete vere, in zato je imeniten mož imenoval sveti rožni venec mali katekizem. To, dragi v Gospodu, je pomen svetega rožnega venca za naše čase in zato ga papeži tako priporočajo ter so odločili cel mesec oktober tej pobožnosti, ker nam veliko pomaga lajšati nadloge našega časa. Resnično, sveti rožni venec je lestvica, po kateri se na petnajstih stopnjah povzpemo v nebesa in si od tam na zemljo pridobimo blagoslova. Kako nam je to razumeti in kako moliti sveti rožni venec, da dosežemo vse te uspehe v svoj časni in večni blagor, hočemo danes premišljevat v čast rožniveenske kraljice s pomočjo božjo.

I. Dobro si zapomnimo, dragi v Gospodu, da Jezusa in Marije pri rožnem vencu nikdar in nikakor ne smemo ločiti: Jezus Kristus nas je odrešil, je naš Odrešenik, a Marija je naša soodrešenica, ker je pomagala nas odrešiti. Ko torej premišljujemo moleč sveti rožni venec prvih pet skrivnosti, ne pozabimo ne Jezusa, ne Marije. Predmet teh pet skrivnosti je detinska doba Jezusova, Jezusa kot otroka vidimo tu z dušnimi očmi. Gospod tu napolnuje našo dušo s svitlo lučjo svoje milosti, ki nam po eni strani ugašuje divje nebrzdane strasti, a nam po drugi strani olajšuje živeti čednostno. Kakor da bi nas božje Dete samo objemalo, tako se nam zdi. — Ali nas pač ne gane ljubezen vsemogočnega Boga, ki kot razžaljeni Bog svojih stvari noče pogubiti, marveč jih ljubi še dalje z večno ljubeznijo, ko pošlje na svet edinega Sinu, da ga odreši? Kako prazen ljubezni do Boga in ljudi je pa dandanes svet! Ljubezni do Boga itak ne pozna, dosledno mu tudi ljubezni do bližnjega ni mar. Zatira ga, izkorišča ga, tlači ga. Koliko krivic se godi tam, koder ni vere Kristusove. Ko torej premišljujemo „katerega si Devica od svetega Duha spočela“, ko premišljujemo včlovečenje druge božje osebe, zehvalimo se Bogu, da smo rojeni v veri, ki oznanja vsem ljubezen brez razločka, medsebojno ljubezen, sklenimo res živeti po tej veri ljubezni, torej opustiti vsako krivico nasproti bližnjemu, varovati se vsakega greha sploh. — Svet zaničuje vse nizko, prezira ponižnost, boji se uboštva. Jezus Kristus pa nas prvi trenotek svojega življenja uči vse to ljubiti: Bog rojen v hlevu, položen v jaslí, zapuščen od vseh, ta Bog dá po svojih angelih oznanjevati mir ljudem na zemlji. Toliko zaželeni mir srca pa je le dostopen ljudem dobre volje, le oni ljudje ga morejo dobiti, ki se kakor Jezus Kristus vdajo v voljo božjo v vsem, kar jih doleti. Ko torej premišljujemo tretjo skrivnost in vidimo pred seboj ležati Jezusa v jasicah, storimo trden sklep, ne iskati miru drugod ko pri Bogu, v njegovi sveti volji: svet miru ne da, marveč nam le povečava nemir srca, a Jezus Kristus nam daje miru, ki ga ne more nihče vzeti.

Marija je darovala božje Dete v templju nebeškemu Očetu. Istotako dela še sedaj z nami, da bi nam olajšala težo grehov, osladila pokoro in spopolnila daritev našega srca. Karkoli torej Bog od nas zahteva, vse nam bo lahko storiti in spolniti, ker po Mariji zadobimo dovolj milosti. Verjeli ne bomo zapeljivcem, ki kličejo, da ni mogoče spolnovati krščanskih zapovedi, češ, da

so pretrde. — Če smo pa vkljub ponujani milosti grešili in ne vemo kam bi se obrnili, nas Marija sama išče z isto skrbnostjo in žalostjo, kakor je nekdaj tri dni iskala ljubljenega Jezusa, saj smo tudi mi njeni otroci. In ko nas je našla, nas ljubeznivo posvari: „Sin, zakaj si mi to storil,“ a tudi nam zagotovi odpuščanje grehov. In v našem srcu raste otroško zaupanje do predobre Marije, vedno rajši se bomo mudili pri njej, vedno skrbneje nas bo čuvala in varovala pred napadi hudobnega sveta in duha. Tako, dragi v Gospodu, premišlujmo skrivnosti otroške dobe Jezusove, spoznajmo visoko vrednost naše vere kot vere ljubezni, učimo se na pravem kraju iskati miru s seboj, z Bogom, z bližnjim ter vidimo, kako dobra in ljubezniva je naša Mati Marija

II. Veseli del rožnega venca nas je napajal s sladkim vonjem rožic, ki smo jih trgali na poti za božjim Detetom; a žalostni del je trnjevenec prepleten z rdečimi ne dišečimi rožami: nič kaj mikaven ni za nas občutne ljudi. Pa zastonj, naj se ga tudi branimo, ne ubranimo se ga ne: ko smo se nekoliko okrepili v dušnem življenju, nam Bog pošilja hudih poskušanj težkih križev, da bi se vadili v samozatajevanju in ne ostali na pol pota za križanim Zveličarjem: Polovičarstva pri Bogu ni in tudi pri nas ga ne mara. Naprej torej in če treba tudi na Kalvarijo! Premišljevanje Gospodovega trpljenja v drugem delu sv. rožnega venca nam je sicer grenak a zdravilen studenec. Pijmo iz njega!

Sv. Ivana Chantal je imela veliko let prestati prav hude poskušnje. Ne molitev, ne premišljevanje, ne pobožne vaje niti sveto obhajilo je ni moglo pomiriti, potolažiti; kakor razbeljena puščava se ji je zdela njena duša. Sedaj pa začne prav goreče častiti Jezusa v krvavem potu na Oljiski gori. In glej, ko je tako vsak dan darovala z besedami Zveličarjevimi: „Oče . . .“ svoje trpljenje Bogu, se je kmalu vselila v njeno srce neizrečena blaženost in sreča.

Dostikrat ima tudi ta ali oni piti bridki grenki kelih trpljenja, zlasti notranje dušne žalosti. Kar utešiti ne moreš skrbi, ne moreš preboleti izgube kake ljubljene osebe, ko moliš rožni venec in premišljuješ te skrivnosti, tudi ti daruj Bogu svojo žalost in bridkost in skrb; nebeški Oče ti sicer ne bo poslal angela, da te potolaži, pač pa ti bo dal moči to prenesti, da, storil bo, da bo tvoje srce v največjem viharju mirno, veselo. — Napuh je korenina in izvir greha in ko bi nam bilo mogoče kar se da hitro in temeljito izrjaviti to korenino, kmalu bi bili svetniki. Napuh nam često brani ukloniti se Bogu, napuh nam tudi dobra dela

pokvarja. Kako strašno se Kristus pokori za tvoj in naš napuh, dragi verniki! Trnji, strašni, dolgi trnji prebadajo njegovo sveto glavo; glej ga, ali boš še dal napuhu prostora v svojem srcu? Ta pogled na Jezusa s trnjevo krono obudi v našem srcu resnično kesanje nad grehi napuha in trdni sklep, vojsko, neizprosni boj napovedati temu sovražniku. — Poleg napuha pa nam je najnevarnejši sovražnik greh zoper sveto čistost, naj se imenuje tako ali tako. Oh, nesrečni človek, ki si okovan v mesene verige, pa bi se jih rad znebil, ker spoznaš, kako te ponižuje v blato ta greh, moli vendar prav pobožno to skrivnost rožnega venca! Glej Jezus brez obleke pred toliko množico, in njegovo sveto telo polno udarcev, ran, brazgotin in prask, sv. kri teče na trda kamenita tla: zakaj trpi Jezus te neizmerne bolečine? Kaj je storil? On ni storil nič slabega, a ti, kristjan nesrečni, ti si storil — saj veš sam kaj; on nedolžni trpi za te krivca. Pristopi, pa udari, ako se upaš, še in še! Ne, ne upaš si, pač pa se hočeš brez-pogojno odpovedati dosedanjem življenju. Stori to, hitro, brez odlašanja pogumno! — Ti, dragi v Gospodu, pa vzdihuješ nad križi, dolžiš celo vsepravičnega Boga krivice, da ti je naložil preveč. Poglej predse! Kdo koraka prvi na čelu dolge vrste, ki nosijo vsak svoj križ? Kristus je s težkim križem obložen: on križa ni zaslužil, prostovoljno ga je vzel nase; se mar drzne reči kdo izmed nas, da ni grešnik? Kaj smo zaslužili z grehi? Večno kazen. Pa se bomo še pritoževali, da nam je večna kazen spremenjena v časno? — Stopimo z Marijo tja pod križ, dragi v Gospodu, ona je kraljica mučnikov in tolažnica žalostnih. Več je trpela pod križem ko milijoni mučnikov in postala naša mati. Ako smo njeni otroci in to trdimo in spoznavamo neustrašeno pred vsem svetom, moramo kakor ona prenašati bolečine in težave, sicer nismo sinovi vredni svoje žalostne matere. Le nji pod križem stoječi potožimo svoje gorje in pokazala nam bo na križu visečega svojega Sina in rekla: „Iz ljubezni do tebe se je dal pribiti, kakšna je pa tvoja ljubezen, da tožiš in tarnaš?“ — Predragi v Gospodu, veliko stiskanih in grešnih kristjanov je pre-mišljujoč te skrivnosti svetega rožnega venca zadobilo novega poguma za boj in bilo tako rešenih. Mar ne bo imel vpliva tudi na nas?

III. Za velikim petkom velikonoč, za trpljenjem vstajenje, za žalostjo veselje! V častitljivem delu premišljujemo zopetno združenje Sinu božjega z Bogom Očetom po dovršenem odre-

šenju, veličastno poslavljenje Jezusa Kristusa po trpljenju, združenje Matere božje s svojim Sinom po dolgi ločitvi. Tudi naš namen, predragi v Gospodu, je večno združenje z Jezusom Kristusom v nebeški slavi. Pomnimo pa, da je pred poveličanjem trpljenje; zastoj bi si bilo torej želeti nebes, ako nismo pripravljene na trpljenje. V tem pa naj nas tolaži in vzpodbuja pogled na veselo častitljivo vstajenje. Tudi mi bomo enkrat s Kristusom poveličani, ako smo ž njim trpeli, tudi mi vstali ž njim v novo življenje. — Pogled naj se nam obrača v nebo, kjer je Jezus Kristus poveličan na desnici Očeta in pomnimo besede: „Trpljenje tega sveta se ne daje primerjati s prihodnjo slavo, ki bo razodeta nad nami.“ Če hočemo gotovo doseči nebesa, prizadevajmo si, da jih imamo v malem že tu na svetu, da smo namreč vedno v milosti božji združeni z Bogom, da se popolnoma vdamo v voljo božjo v vsem, kar nas doleti. In ko molimo: „Ki je sv. Duha poslal“, spomnimo se, kaj je rekel Gospod pred svojim odhodom: „Ne bom vas zapustil sirot.“ Dal nam je sv. Duha, Tolažnika in Razsvitljevalca, ki nam deli milosti svoje po zakramentih. Bog ve, da sami iz sebe ničesar ne moremo in zato nam ponuja obilnih milosti. Le seči je treba po njih, nakloniti si jih. Sv. Duh vlada in vodi sv. Cerkev, ta kažipot k nebesom. Res, ni nas zapustil Jezus Kristus osirotelih, dal nam je tudi svojo lastno mater za mater. In poveličal jo je nad vse Adamove otroke, na njegovi strani kraljuje in prosi za nas. Mar ji bo njen Sin kaj odrekel? Z zaupanjem se torej zatekajmo k nji v vseh dušnih in telesnih potrebah.

Kaj ne, dragi v Gospodu, same znane, temeljne resnice? Res, znane, a premalokrat premišljevane. Kaj nam pomaga, če vse to vemo, če pa po tem ne živimo? Kako naj po teh resnicah živimo, če nikdar nanje ne mislimo? Če čutimo, kako smo slabi v boju z mesom, svetom in satanom in če nam je res pri srcu lastno zveličanje, mar ne bomo iskali pomoči pri sv. Cerkvi, po kateri sv. Duh izliva vse milosti, mar se ne bomo zatekli k Mariji, kraljici nebeški? In te resnice nam pokliče v spomin sveti rožni venec. Svet se ravno zato tako norčuje iz rožnega venca, ker ve, da ko bi ljudje premišljevali te resnice, bi kmalu začeli živeti po njih. Če se današnji puhli svet boji sploh ljudi, ki še kaj mislijo, se še veliko bolj boji ljudi, ki pogosto in resno mislijo na verske stvari. Pa tudi satan se jih boji, ker kmalu sprevidijo, kako trda

je sužnost satanova, kako sladek jarem Gospodov. Otdod ima sveti rožni venec toliko moč, ker združuje v sebi molitev in premišljevanje. Dragi v Gospodu, rabimo zvesto rožni venec, da bo nam in drugim v tolažbo v smrtni uri, kajti zvest Marijin sin, ki rad moli rožni venec, se ne bo pogubil. Amen.

Fr. S. Watzl.

2. Katehetične pridige.

I. O sveti veri.

Brez vere ni mogoče dopasti Bogu.
Hebr. 11, 6.

Koncem osemnajstega stoletja je živel v würzburgskem frančiškanskem samostanu sloveči profesor in naravoslovec p. Bonavita Blank, slava ondotnega vseučilišča. Še kot mlad pater je z vso ljubeznivostjo poučeval v katekizmu nekega dečka, ki se je potem vpisal med vojake in se hrabro bojeval v francoskih vojskah. Zaradi svoje hrabrosti in učenosti je dospel do visoke vojaške časti. Njegov nekdanji katehet p. Bonavita je še enkrat že v visoki starosti šel na neko znanstveno potovanje. Nekega dne je bil na tem potovanju v društvu več gospodov, ki so bili v visokih vojaških časteh. Med prijateljskim pogovorom so prišli seveda tudi do tega, da so se povpraševali po rojstnem kraju. — „Jaz sem Würzburgčan,“ pravi P. Bonavita. „Würzburgčan?“ vzklikne ves vesel eden gospodov, „oh, Würzburg me spominja na najlepše trenutke mojega življenja, ker sem tam preživel otroška leta tje do mladeniške dobe. Ste li morda poznali frančiškana p. Bonavita Blanka? Ta je bil moj katehet. Živi še ta blagi mož?“ Do solz ginjen odgovori ponižno p. Bonavita: „Živi še, in . . . stoji pred vami!“ — Podala sta si roke in se v veliki radosti objela. Nato nekdanji učenec seže v žep in potegne vun majhno knjižico. „Glejte, to je katekizem, po katerem ste me nekdanj učili sveto verstvo. Ta je bil povsod moj spremljevalec od tistega časa, ko sem odrinil od Würzburga. Imel sem ga pri sebi na vsakem bojišču, v vsaki nevarnosti, po noči in podnevu, in se ga spominjal v vsaki skušnjavi. On mi je v brezverski prevratni dobi obvaroval sveto vero in ni me sram očitno spoznati, da je bil tudi moje varstvo pred grehom ter mi pripomogel do te visoke časti.“¹

Temeljit pouk v mladosti in vedno ponavljanje svetih resnic je ohranilo temu častniku sv. vero. Ker sveta Cerkev hoče ohraniti vsem vernikom zaklad svete vere, zato skrbi vedno za

¹ Zbirka zgledov. II. str. 608.

temeljit pouk in prav zato, da bi vsi verniki večkrat slišali vse verske resnice, se je odredilo lansko leto 1908 na škofijskem cerkvenem zboru v Ljubljani, da naj se vsako leto skozi tri mesece pri jutranji ali dopoldanski službi božji, ali tudi pri obeh, obravnavajo v cerkvenih govorih resnice krščanskega nauka in sicer tako, da se vzame vsako leto eno poglavje katekizma in pridejo v petih letih vse verske resnice na vrsto. Katekizem se namreč deli v pet poglavij: 1. nauk o veri in apostolski veroizpovedi, 2. o upanju in molitvi, 3. o ljubezni in zapovedih, 4. o milosti in svetih zakramentih, 5. o krščanski pravičnosti in štirih poslednjih rečeh.

Za letos nam je torej obravnavati o sveti veri in o apostolski veroizpovedi in danes nam je govoriti o sveti veri posebej.

O Marija, sedež modrosti, ki te je blagrovala teta Elizabeta zato, ker si verovala, s tvojim blagoslovom želimo svete resnice premišljevat, s tvojo pomočjo jih v srcu ohraniti in po njih živeti.

Prvo vprašanje o krščanski veri v katekizmu se glasi: Kaj se pravi „krščansko verovati“? in odgovor nato: „Krščansko verovati se pravi, vse za resnico imeti, kar je Bog razodel in nam po katoliški Cerkvi zapoveduje verovati.

Mi Slovenci imamo dve besedi, s katerima naznanjamo, da imamo kaj za resnico. Ako nam kak človek kaj pove in imamo mi to za resnico, tedaj pravimo, da mu verjamemo, ako pa imamo za resnico, kar nam je Bog razodel ali povedal, tedaj pravimo, da verujemo. Torej mi verujemo, ako imamo za resnico, kar je Bog razodel človeštvu.

Bog pa ni razodel večnih resnic vsakemu posebej, temveč le nekaterim in po teh smo izvedeli za te resnice tudi mi. Tako je Bog govoril in se razodeval očakom: Adamu, Noetu, Abrahamu, Jakobu, prerokom: Mozesu, Davidu, Izajiju, Jeremiju, Danielu in drugim. Naposled je poslal svojega edinorojenega Sina na svet, ki je skozi tri leta hodil od kraja do kraja po judovski deželi in učil in, preden je odšel zopet nazaj k njemu, ki ga je poslal, tedaj je naročil svojim apostolom, naj gredo in uče vse narode.

Kar je pa Bog razodel očakom in prerokom, to so si sami ali pa drugi od Boga razsvetljeni možje spisali in zbirka teh

spisov ali knjig se imenuje sveto pismo stare zaveze. Življenje in nauke Sina božjega so popisali štirje evangelisti, ki so: Matevž, Marka, Luka in Janez. Sv. Luka je popisal tudi delo vanje apostolov po vnebohodu Gospodovem; nekateri apostoli so pisali tudi nekaj listov do svojih vernikov in sv. Janez prihodnje zgodbe svete Cerkve v skrivnem razodenju in zbirka vseh teh spisov se imenuje sveto pismo nove zaveze.

Vendar pa ni vse zapisano, kar je Sin božji učil, saj piše sv. Janez na koncu svojega evangelija in pravi, da bi na ves svet ne šle bukve, ako bi se hotelo vse popisati, kar je storil Jezus. Pa tudi tiste nauke Gospodove, ki niso zapisani v svetem pismu, so apostoli ustmeno učili in se zato imenujejo ustno izročilo. Sveto pismo stare in nove zaveze, in ustno izročilo pa sveta katoliška Cerkev neizpremenjeno ohranja in odtod zajema svoje edinozveličavne nauke.

„Sveto pismo,“ piše sv. Gregorij Veliki, „je pismo vsemogočnega Boga svoji stvari,“ je torej pismo našega Očeta v nebesih svojim otrokom v solzni dolini. Kajne, drago je pismo očetovo dobrim otrokom, kako naj nam ne bo še posebno drago pismo našega dobrega Očeta nebeškega. Mnogo svetnikov je zato sveto pismo le kleče bralo, in mašnik se pri sveti maši globoko skloni, preden bere sveti evangelij in prosi Boga, da naj mu očisti srce in ustnice, da bo vreden brati to božje pismo. Ko prebere sveti evangelij, spoštljivo poljubi knjigo, kjer stoje zapisane božje svete besede.

Čez vse dragoceno nam je pa to sv. pismo Očetovo tudi zato, ker nam Bog v njem odkriva s čisto resnico samega sebe in nam kaže pot, po kateri naj hodimo, da bomo srečni na zemlji in blaženi po smrti. Tisoč in tisoč let je staro sveto pismo, pa dozdej še ni bilo treba nobene resnice preklicati in nobenega nauka popraviti. Neskončna resnica je v svetem pismu. Resničnost naukov sv. evangelija je še posebej potrjena s čudeži in prerokovanjem Sina božjega. Dobili so se pa vendar in se še dobe ljudje, kateri žalibog ljudem vse verjamejo, Bogu večni resnici pa nečejo verjeti. Mnogo so premišljevali in mnogo preiskavali zemljo in njeno zgodovino in zgodovino ljudstev pred nami, da bi mogli ovreči pripovedovanje sv. pisma. Toda, glejte, kaj se je zgodilo? Kolikor globočje so preiskavali, toliko bolj se je vjemalo njihovo preiskavanje s svetim pismom, in marsikoga je tako preiskavanje dovedlo do resnice. Zato so pa na-

vadno največji učenjaki tudi najbolj trdni v veri. Zgodovina nam jih našteva celo vrsto globoko vernih učenjakov. Ljudje, ki se kažejo neverne, so navadno najbolj nevedni v naukih svete vere in, ako jih vprašamo o resnicah naše svete vere, tedaj se pokaže, da zasmehujejo nekaj, česar ne poznajo in ne razumejo.

Važno za resničnost resnic in naukov svetega pisma je tudi to, da je življenje po teh resnicah in naukih sreča in blagoslov ne le za cele narode in ljudstva, temveč tudi za vsakega posameznega človeka. Nam duhovnikom je pogosto dana prilika slišati iz ust umirajočih hvalnice božji dobroti, da jih je ohranila od mladih nog do starih dni na potu svojih zapovedi, dano nam je pa tudi videti ves blagoslov, ki so ga taki ljudje po volji božji uživali sami in ga delili vsem, ki so prišli z njimi v dotiko v svojem življenju. Nasprotno pa imamo tudi priliko sušiti solze bridkosti in tolažiti potrta srca onih umirajočih, ki se v svojem življenju niso držali pota zapovedi božjih. Res pravo srečo v življenju in po smrti nam dajejo nauki in resnice naše svete vere. Znano vam je, kako žalostno življenje žive narodi, katerim ne sije luč svete vere. Čuli ste že, da se nahajajo na zemlji ljudje, ki se med seboj koljejo in jedo, brali ste lahko pred dvema leti (1907) v koledarju družbe svetega Mohorja o kitajskih malikovalskih menihih, ki se grozovito mučijo in trpinčijo in se dajo naposled žive sežgati. O koliko muke radi nevednosti! Glejte, mi smo pa tako srečni, da smo v katoliški Cerkvi rojeni in v pravi veri poučeni. O, kolika mora biti naša hvaležnost! Ko bi kdo potniku, ki tava v temni noči v gostem gozdu, ob nevarnih prepadih, naenkrat posvetil z lučjo in ga speljal na pravo složno pot, menite li, da bi ne bil iz srca hvaležen? Gotovo. Tako moramo biti tudi mi Bogu hvaležni za luč prave sv. vere.

Svojo hvaležnost za milost svete vere pa kažemo s tem, da verujemo prav vse, kar nas uči sveta vera, in sicer tako trdno, da prav nič ne dvomimo o resnicah svete vere, sosebnost pa s tem, da prav natanko tako živimo, kakor nas uči in zapoveduje Bog v svetem pismu in po sveti katoliški Cerkvi in smo pripravljene rajši trpeti in umreti, kot zapustiti sveto vero.

Tisoči in tisoči svetih mučencev v vseh časih krščanstva so rajši dali življenje, kot bi zavrgli dragoceni dar svete vere.

V ameriških nasadih je imel l. 1830. bogat veleposestnik zelo pobožnega hlapca zamorca, o čegar pobožnosti je gospodar

večkrat tudi drugim govoril. Nekega dne pove to tudi nekemu svojemu gostu sosedu, kateri pa pravi: „Neumnost! Jaz bi vsakemu črncu v pol ure z bičem izbil Boga iz njegove glave.“ Gospodar je temu ugovarjal in prišlo je do stave. Pokličeta ubogega zamorca in mu rečeta, naj se odpove svoji veri, sicer ga dasta do smrti bičati. Ustrašil se je revež spočetka, ker je poznal krvooločnost teh gospodov, toda vzkliknil je: „Ne gospod, ne morem, Kristus je zame umrl, prosim oprostite gospod.“ Toda njegove prošnje so zastonj. Bičajo ga, da omaga pod udarci. Krvaveč zdihujoč milo gleda in kliče: „Gospod, bodi hvaljen! Ne morem! Kristus je za me umrl in jaz umrjem za njega.“ Toplji so ga dalje. Grozoviti gost je stavo zgubil, zamorec je pod udarci umrl, ker ni hotel zatajiti svoje vere.

Ta preprosti, toda pogumni zamorski suženj naj vam bo vedno v vzpodbudo, da se nikdar in nikjer ne sramujete pokazati svojo vero, se ne sramujete znamenja svete vere, sv. križa, molitve ob zvonjenju, pred jedjo in po jedi, udeležbe pri cerkvenih sprevedih, počeščanja svete popotnice, se ne sramujete spolnjevati božje in cerkvene zapovedi.

Pozabiti pa tudi ne smemo, da je sveta vera posebna milost božja in zato moramo skrbeti, da te milosti božje ne zapravimo. V nevarnost izgubiti to veliko milost svete vere se postavljajo oni, ki se podajajo v družbe, kjer se govori zoper sveto vero in sveto Cerkev, se postavljajo oni, ki naročajo in bero veri nasprotne knjige in časopise, katerih je žalibog mnogo tudi po naših slovenskih deželah. Ne izpostavljajte se taki nevarnosti, kajti gorje mu, kdor pride ob vero. Gospod pravi: „Kdor ne veruje, bo pogubljen.“

Žalosten zgled nesrečnih nevernikov so judovski pismarji in farizeji. Videli so od blizu čudeže Jezusove, prvi so zvedeli za njegovo vstajenje od mrtvih, toda milosti svete vere niso bili več vredni, ostali so v svoji neveri. Pa nam ni treba tako daleč nazaj iskati takih zgledov, poglejmo kaj se godi v sedanjih dneh v Lurdu na Francoskem. Po Marijini priprošnji navadna voda ozdravlja hipno bolnike, ki so jih spoznali najučenejši zdravniki za neozdravljive. Učeni možje, tudi brezverni prihajajo od vseh krajev, gledajo čudeže na lastne oči, toda mnogi ne dosežejo milosti svete vere, brezverni kot so prišli se vračajo iz Lurda.

Zato pa bodimo mi hvaležni Bogu za milost svete vere, nikar se ne podajajmo v nevarnost jo izgubiti, ohranimo jo sebi in svojim otrokom in svoji domovini, da bomo deležni zdaj in

v večnosti blagra, ki ga je izrekel božji učenik nad zvestimi verniki, rekoč: „Blagor jim, kateri niso videli in so verovali.“
Amen.

Ferdinand Gregorec.

Devetnajsta nedelja po binkoštih.

1. O krščanski ljubezni do bližnjega. (II.)¹

Z bratovsko ljubeznijo se med seboj ljubite. Rim. 12. 10.

Naš Odrešenik je dal izrecno zapoved, da je treba bližnjega ljubiti. Sveto pismo celo poudarja, da je to merilo naše pobožnosti, kako se obnašamo proti bližnjemu.

Znano vam je tudi, v koliko evangelijih se razlaga zapoved krščanske ljubezni — — pa mi vendar vkljub temu tako radi vse to preziramo.

Da bi natančneje izpolnjevali to zapoved, smo pred štirinajstimi dnevi govorili o tem, za kaj smo dolžni bližnjega ljubiti; danes vam razložim, kako naj bližnjega ljubimo.

Naj nam Sv. Duh da pravo spoznanje in tudi boljšo voljo, da bomo tudi pripravljeni delati po besedah Gospodovih.

Povejmo kar takoj trojno pravilo, katero nam je glede ljubezni do bližnjega zapisano v svetem pismu:

1. pravilo: *Vse, karkoli hočete, da vam ljudje storé, tudi vi njim storite.* (Mat. 7, 12.) Tako je učil Jezus Kristus.

2. pravilo: *Česar ti nočeš, da bi tebi kdo drug storil, tudi ti drugemu ne stori.* (Tob. 4. 16.) Tako je stari oče Tobija učil svojega sina.

3. pravilo: *Eden drugega bremena nosite, in tako boste dopolnili Kristusovo postavo* (ljubezni namreč). Tako govori sveti Pavel. (Gal. 6, 2.)

I Ljubezen do bližnjega torej zahteva najprej, da mu dobro hočemo, in če je mogoče in potrebno mu tudi dobro storimo...

a) Dobro hočemo... Resno voljo moramo imeti bližnjemu pomagati, ni dovolj, da imamo samo sočutje; ni dovolj reči: Kako se mi smili, pa se morda niti mazinec ne gane, da bi

¹ Glej Duh. Pastir, 1909, str. 440.

se kaj storilo. „Otročiči moji! ne ljubimo z besedo, tudi ne z jezikom, ampak v dejanju in resnici.“ (1. Jan. 3. 18). In sv. Jakob pravi: „Kaj pomaga, moji bratje! če kdo pravi, da ima vero, del pa nima? Ga bo li vera mogla zveličati? Ako sta brat in sestra naga in potrebujeta vsakdanjega živeža, pa jima kdo reče izmed vas: Pojdita v miru, ogrejeta in nasitita se — in jima ne daste, kar je potrebno telesu, kaj bo to pomagalo?“ (Jak. 2. 16).

Pomaga pa tudi golo sočutje, posebno takrat, kadar ne moremo pomagati. — Veselite se z veselimi; jokajte z jokajočimi. (Rim. 12. 15.) Kako nam dobra dene prijazna, tolažilna beseda. „Žalostne tolažiti“ — to spada med duhovna dela usmiljenja. Splošno si bodimo drug drugemu nasproti vljudni, postrežljivi, kakor pravi sv. Pavel: S spoštovanjem si pridite med seboj naproti! Kjer vlada med ljudmi prijateljska postrežljivost, tam jim vedno solnce sije; kjer pa so si ljudje tuji, mrzli drug do drugega, kakor bi se ne poznali, tam je pusto življenje kakor v jeseni ali pozimi, ko se dolgočasna megla vlačí po zemlji.

Torej dobro hoteti in dobro privoščiti bližnjemu... Že to ni prav, če kdo odurno pravi: Kaj so men drugi mar... Koliko manj je prav, če si vesel, če se godi bližnjemu hudo, in žalosten, če se mu godi dobro. Nevoščljivost je hudičeva pregreha. Iz nevoščljivosti je ubil Kajn svojega brata Abela, iz nevoščljivosti so prodali bratje egiptovskega Jožeta... Ne pravi se torej zastonj: hudičeva zavist. Pa v nekem pogledu so ljudje, ki se zavidajo, slabejši kakor hudobni duhovi. Hudobni duh je nevoščljiv ljudem, pa ne svojim tovarišem hudičem — ljudje pa so si med seboj nevoščljivi.

Iz nevoščljivosti pride veliko hudega: človek izgubi mirno vest in postane sam nase jezen, škoduje si na svojem zdravju, zavist ga tira v vedno večjo maščevalnost, v tožbe, pravde, češ: vrniti ti moram!

Konec je: nesrečna smrt — večno pogubljenje. Ako se dviga zavist v tvojem srcu, premaguj jo s tem, da moliš za nasprotnika in razžalivca in mu skušaš storiti kaj dobrega. S tem, pravi sv. Krizostom, pridobiš dve kroni, eno, ker si premagal nevoščljivost, drugo ker si storil dobro delo.

Ako si žalosten radi tega, ker ima kdo veljavo, srečo, in to zlorablja v greh, bodisi da škoduje sv. Cerkvi, ali druge pohišuje, taka žalost ni pregrešna. — Ljudje se zavidajo velikokrat zato, ker ima eden več premoženja kakor drugi: ta zavist izvira

iz lakomnosti in posvetnega mišljenja. Ako te moti taka skušnjava, skušaj jo pregnati z mislijo, da čez nekaj let ne bo nobeden nič imel, ne ti, ne uni — saboj bosta nesla le dobra dela, in takrat, v večnosti, bo tisti najbolj bogat, ki bo imel največ dobrih del . . .

b) Če je mogoče in potrebno, moramo bližnjemu tudi dobro storiti . . . Poglejte, kakšno je zidovje pri hiši: vse se lepo veže, en kamen drugega podpira in nosi. Tako mora biti življenje med kristjani: ljubezen je res nebeški pas, ki nas vse skupaj objema.

Kristus bo na sodnji dan posebno zahteval telesna dela usmiljenja: „Lačen sem bil“ itd. nam pravi, ko opisuje poslednjo sodbo. Miloščino dajati je ukazano. (Sv. Martin.)

Jezus je učil, da moramo bližnjega ljubiti kakor same sebe, nismo pa vendar dolžni bližnjega bolj ljubiti kakor sebe. Ako kdo mene napade, smem najprej sebe braniti; smem svoje premoženje braniti, če ima tudi drugi škodo od tega. Vkljub temu je ljubezen do bližnjega brez vsega premagovanja nemogoča . . . tebi moram nekaj odtrgati, da drugemu dam . . . Večja, ko je sila, več moramo biti pripravljeni storiti. Največ se moramo potruditi, če se gre za dušno zveličanje . . .

Zgledi junaške ljubezni; misijonarji (sv. Vincencij Pavljanski), usmiljenke . . .

Najlepši zgled pa je Jezus Kristus, ki je dal svoje življenje za nas.

Torej najprej moramo čuti nad seboj, da bližnjemu dobro hočemo, da nas ne premaga kaka nevoščljivost, in čuti nad seboj, da mu po možnosti tudi dobro storimo . . . Ni glavna stvar, koliko moliš; glavna stvar je, kako se zadržiš proti bližnjemu. Glejte, vsak dan molimo „očenaš“ . . . Če bi ga molili bolj s premislekom, bi slišali, ko pravimo: Daj nam naš vsakdanji kruh; odpusti nam naše dolge . . . čutili bi, da imamo vsi enega očeta in da smo vsi skupaj ena božja družina, da se res moramo ljubiti med seboj. Poganski cesar Tit je rekel zvečer, če ni čez dan storil nič dobrega: Diem perdidi! In mi kristjani!

II. Drugo pravilo, ki smo ga povedali, je bilo: *Česar ti nočeš, da tebi drugi (po pravici) stori, tudi ti drugemu ne stori.* Ali z drugo besedo: Varuj se, da bližnjega ne žališ in mu ne škoduješ: ne na telesu, ne na duši, ne na premoženju, ne na dobrem imenu ali časti, ne na družinskem življenju . . .

Sv. Bernard pravi: Če že ne moreš bližnjemu kaj dobrega storiti, ne delaj mu vsaj kaj neprijetnega in grenkega. *Charitas non cogitat mala* — so besede apostolove — še manj: *charitas facit mala*. Po mnenju sv. Bazilija je to najboljši dokaz, da kdo bližnjega ne ljubi, če ga žalje. Tudi se nihče ne more izgovarjati z nevednostjo.

Ti ne maraš, da te kdo opravlja, da ti krade, da ti pohujšuje otroka — tedaj: gotovo tudi ti ne smeš takih stvari delati.

In vendar koliko greha se stori z žaljenjem, krivicami proti bližnjemu!

Na *telesu* . . . s pretepi in poboji in uboji med fanti, med pijanci. Kolika surovost se tu včasih opazuje! Z žaljenjem, če otroci ne ubogajo očeta in mater in jim z nepokorščino in slabim vedenjem grenijo življenje, da gredo morda v prezgodnji grob.

Na *duši* . . . če kdo drugega zapelje v versko mlačnost, da pride ob vero, ali pa ga zapelje v greh, da izgubi nedolžnost. Znanje z drugim spolom imenujejo ljubezen, dasi je to v resnici večkrat najgrše sovraštvo. Kako more to ljubezen biti, če kdo le streže svoji nasladi in pahne tujo osebo v dušni nemir, jo pripravi ob milost božjo, pripravi ob zdravje, dobro ime, ob pošteno življenje morda za zmeraj — in zakrivi njeno pogubljenje! Mladenič, ali želiš, da bi kak malovrednež kaj grdega storil tvoji sestri? Kaj ne, tega ne maraš. Zakaj ne? Ker jo ljubiš! In tudi ti, če imaš količkaj plemenitega in krščanskega v srcu, ne boš jemal deklici tiste stvari, ki mora biti dostojni ženski — najdražja: njeno nedolžnost. Ne boš jo z grdim, umazanim govorjenjem zapeljal v greh!

Na *premoženju* . . . vsaka tatvina, tudi najmanjša, vsako poškodovanje tujega imetja, vsaka goljufija je zoper ljubezen do bližnjega.

Na *dobrem imenu* . . . Kako lehkomišeljno se odjeda in krade dobro ime z opravljanjem, obrekovanjem, z lažmi . . .

Na *družinskem življenju* — kolikokrat se zanese s podpihovanjem, z zapeljevanjem v družine razdor, ki se nikdar več ne poravna.

Koliko smeti bi lahko tukaj nametli, če bi jih hoteli pometati. Jezus je rekel pri zadnji večerji: „Po tem vas bodo spoznali, da ste moji učenci, ako se boste ljubili med seboj.“ Mnogo sedanjim kristjanom bi pa lahko hudobni duh rekel: Po tem vas bodo spoznali, da ste moji učenci, ako se sovražite med seboj.

III. Omenili smo še 3. pravilo: *Eden drugega bremena prenašajte*. Potrpite! Niso vsi ljudje enaki, še dva nista enaka. In razne družine imajo tudi razne lastnosti. Velikokrat ima ta ali oni kako pomanjkljivost, ki še nazadnje greh ni! Tukaj ne kaže drugega kakor nekoliko odjenjati. Odjenjati smemo, dokler nismo krivi tujega greha.

Si portari vis, porta et alios! (Tom. Kemp.) Kako je ta odjenljivost potrebna med udi ene družine, med možem in ženo, med otroci, med posli in gospodarji, med podložnimi in predstojniki. Samo za greh se ne smemo vdati. Včasih pride kaka stvar, katere ne moremo spremeniti, če bi še tako radi. Potem jo moramo pripustiti božji previdnosti, previdnosti tistega, ki je rekel pustiti „rasti plevel do časa žetve.“

Ako tiste ljubite, ki vas ljubijo, kakšno zasluženje imate? Vse sovražne misli zoper neljubo osebo odganjaj, ne premišljuj, kaj ti je storil, in ne premišljuj, kako bi mu vrnil. Spomni se raje na Kristusa na križu, kako je molil za svoje sovražnike, in spomni se, kako boš želel, da boš enkrat milostno sodbo slišal od svojega Sodnika. Moli raje in išči priložnosti, kje in kdaj mu boš mogel storiti kako ljubav. Ni lahka stvar sovražniku odpustiti. Sv. Avguštin pravi, da prišteva med največje može one, ki so svojim sovražnikom plemenito odpustili.

Ako pa pravimo, da ne smemo rediti v srcu jeze in maščevalnosti, ne sledi iz tega, da bi se ne smeli varovati svoje škode, ako so nam sovražniki s svojo zvijačnostjo na potu. Kristus je sam rekel: „Varujte se lažnjivih prerokov . . . Bodite premeteni kakor kače . . . Po svetu tako krotkega sv. Frančiška Saleškega moramo klicati, ako pride sovražnik čredi nevaren: volk gre, volk gre!

Končamo! Pregledali smo trojno kratko pravilo: 1. glej, da boš bližnjemu kaj dobrega storil ali mu vsaj dobro želel, 2. varuj se, da ne boš bližnjega žalil po krivici, 3. potrpi z napakami bližnjega.

Namen našega govora pa je bil vzbuditi spoznanje, da smo vsi skupaj ena družina, in da je naša dolžnost, da se ljubimo, in da je greh, če se sovražimo. Z nobeno rečjo se ne bomo božjemu Srcu tako prikupili, kakor s tem, da zavoljo Boga tudi bližnjega ljubimo. Amen.

J. Mikš.

2. Katehetične pridige.

II. Prva temeljna resnica je, da je Bog.

Kar je nevidnega na Bogu, se od ustvarjenja sveta spoznava in vidi po tem, kar je ustvarjenega.

Rim. 1, 20.

Izmed resnic, ki nam jih je Bog razodel, ki jih obsega sveto pismo in ustno izročilo, mora vsak kristjan nekatere vedeti in verovati, ako se hoče zveličati. Takih resnic je šest in se imenujejo temeljne resnice, ker so podlaga naši sveti veri, in kdor teh ne ve in ne veruje, sploh drugih resnic svete vere ne more verovati. Prva med temi resnicami je, da je Bog.

Kdor ne veruje v Boga, ta ne more ničesar drugega verovati, kajti, ako bi ne bilo Boga, tedaj je prazno vse, kar uči sveta vera. Ker je ta resnica tako važna, zato jo je pa Bog sam tako dokazal, da jo vsak človek, ako tudi ni nič podučen v tem, lahko najde. V vsem stvarstvu je namreč zapisano, da je Bog, zato pa pravi sveto pismo: „Nebo pripoveduje veličastvo božje in nebes oznanja delo njegovih rok.“ (Ps. 18, 2.) Sv. apostol Pavel piše: „Kar je nevidnega na Bogu, se od ustvarjenja sveta sem spoznava in vidi po tem, kar je ustvarjenega.“ (Rim. 1, 20.) Torej iz stvarstva moramo sklepati na stvarnika, na Boga, in tako so tudi sklepali vsi narodi na zemlji. Že Plutarh, pisatelj v starih časih, piše: „Ako prehodiš ves zemeljski krog, najdeš morda narode brez mest, brez kraljev, brez postav . . . , a naroda brez Boga, brez molitve, brez daritev in verskih obredov ni našel še nihče.“ In glejte, od tedaj, ko je ta mož to pisal, so se odkrili že tudi novi deli sveta, našli so se prej nepoznani narodi, a vsa ta odkritja Plutarhových besedi niso ovrгла, marveč jih le potrjujejo. Tudi divji narodi, ki so jih našli v Ameriki, Avstraliji in po raznih otokih, niso brez verskih pojmov in čuvstev. Prepričani so, da gospoduje nad njimi neko višje bitje, in to prepričanje po svoje tudi izražajo v verskih obredih.

Da bo naša vera v Boga trdna in neomajna, zato pogledjmo tudi mi danes, kako se pride od stvari do stvarnika. Glejte, na svetu ne postane nobena stvar sama od sebe. Nobena travica, nobeno žito ne zraste, nobeno drevo ne požene brez svojega semena, nobena žuželka se ne razvije in nobena ptica se ne izvali

drugače kot iz svojega jajčeca. Izmed tisoč in tisoč živali in živalic nobena ni postala sama od sebe. Odkar stoji svet, se ni sam od sebe postavil noben grad s svojimi stolpi, nobena cerkev s svojimi zvoniki, sama od sebe se ni pozidala nobena hiša, se ni zgradil noben most in nobena cesta, se ni sestavil noben stroj in nobeno orodje. Sama od sebe torej ne more nastati nobena stvar.

Zdaj pa pogledjmo to solnce, ki plava nad nami na nebu, to solnce, ki meri skozi sredo 1,383.200 km, okoli katerega bi vozil vlak, ki prevozi vsako uro 37 $\frac{1}{2}$ km, skoro 14 let, solnce, skozi katerega sredo bi se lahko v vrsto postavilo 112 naših zemelj — to velikansko solnce, ki se le raditega vidi tako majhno, ker je od nas čez 148 milijonov km oddaljeno, menite, da je to solnce nastalo samo od sebe? Kajne, vsak pameten človek mora reči, da ne. Ako pa solnce ni nastalo samo od sebe, ga je pa moral nekdo narediti. Kdo ga je pa naredil? Ne ti, ne jaz, sploh noben človek ne. Nekdo ga je pa vendarle moral narediti, in stvarnik solnca je Bog. Dobijo se pa ljudje, možje, ki se imajo sami in jih imajo tudi drugi za učene, ki pravijo, da se je solnce naredilo samo in, da ni Boga. Kako učeni so pa taki učenjaki, pove nam sveto pismo, ko govori: „Neumnež pravi v svojem srcu: Ni Boga.“ (Ps. 13, 1.) Nespamet je njihova učenost, nespamet je govorjenje tistih ljudi, ki vam govoré, da ni Boga. Kakor solnce ni nastalo samo od sebe, tako tudi ni nastala sama od sebe ne luna, ne zvezde, ne naša zemlja z vsem, kar je na nji. Tudi vsega tega ni naredil nihče drugi kot Bog, kajti vsi učenjaki, kar jih je pod solncem, niso zmožni iz nič narediti niti enega najdrobnejšega peska, katerega je milijone in milijone na morskih obalah.

Slavni zvezdoslovec Atanazij Kircher je imel prijatelja, ki je trdovratno trdil, da ni Bog sveta ustvaril. Nekega dne pride ta neverni prijatelj k njemu in zagleda v njegovi sobi veliko zemeljsko kroglo (globus), kakor jih lahko vidite po naših šolah. Prav z veseljem ogleduje prijatelj to veliko kroglo in naposled vpraša: „Kdo jo je naredil?“ „Nihče je ni naredil, je že morala slučajno priti sem,“ odgovori učenjak. „Ne bodi, ne bodi norčav,“ odgovori prijatelj nevoljen, „povej mi, kdo je naredil to kroglo?“ Nato pa reče zvezdoslovec resno: „Glej vendar, tebi se zdi smešno in neumno trditi, da je ta kroglja nastala sama od sebe, prava velikanska kroglja s solncem, luno in zvezdami naj bi bila pa sama od sebe. Ali ni kaj takega trditi še bolj smešno in neumno?“ Molčal je neverni prijatelj in sram ga je bilo in postal je veren.

Sklepati iz stvarstva na stvarnika moramo pa tudi zato, ker vlada v vesoljnem stvarstvu čudovito natančen red. Kaj tako lepo urejenega vendar ne more samo od sebe nastati. Poglejmo zopet solnce na nebu. Tisoč in tisoč let že kroži po neizmernih nebesnih prostorih in v vseh neštetih dnevih ni niti enkrat zamudilo natančno ob določeni uri iziti ali zaiti. Natančno ob svojem času nam leto za letom vrsti štiri letne čase; tu ni nobene zmede in solnce ni vzrok nobene zamude, leto za letom ubira natančno začrtano si pot. To je velikanska ura, ki jo je nebeški mojster enkrat naredil in navil in zdaj ne potrebuje nikakega snaženja in nikake poprave. In naša zemlja se suče okrog sebe in okrog solnca obenem tako redno in pravilno, da med nešteto množico zvezd nikamor ne zadene. Postavljena je ravno prav daleč od solnca. Ko bila bolj daleč od njega, bi vse zmrznilo, ko bi bila bliže, bi moralo vse zgoreti. S svojim gibanjem vrsti noč in dan in štiri letne čase. O, premodra naredba! Ko bi bilo vedno poletje in vedno dan, in vedno zima in noč, bi nam ne bilo obstanka na zemlji, ne nam in ne drugim živim bitjem. Sprememba med temo in svetlobo, med mrazom in gorkoto, ta prijetna sprememba nam omogočuje življenje. Natančen red je na zemlji in tudi pod zemljo. Kdo more proumeti pota, po katerih se zbirajo vodne kapljice, ki padajo izpod neba, da potem v studencih, potokih ali tudi v rekah prihajajo zopet na zemeljsko površje, da napajajo vse kar živi na zemlji, od človeka do najmanjše živalice, od vitkega topola do zadnjega mahu ob potoku. In kdo naj ne občuduje teh velikanskih naprav, s katerimi namaka nebeški vrtnar svoj vrt na zemeljskem krogu. Morje je njegova vodna zaloga, solnce njegov služabnik, ki z nevidno močjo dvigne potoke vode v zračne višave, veter, poslanec božji, jih pripelje nad izsušeno pokrajino. Tu vise prosto v zračni višavi težki, vode polni oblaki in čakajo, da pride mrzli veter, ki jih ohladi in zračne plasti prše potem kot cedilo krepčilno vodo na zemljo. Ali naj je ta velikanska in tako lepo urejena naprava sama od sebe!

Poglejmo pa še sami sebe in druga bitja na zemlji! Človeško telo, kako umetno in pripravno je narejeno, saj imamo vse ude, kolikor jih potrebujemo, le eden ni odveč ali premalo in v telesu pa duša s svojim umom, da ga rabi sebi v srečo časno in večno, Bogu v čast in slavo in svojemu bližnjemu v korist in pomoč. In rastline in živali, kako modro so ustvarjene

in razvrščene po vsej zemlji človeku v porabo. Vse nam dajo, kar potrebujemo, jed in pijačo, obleko in streho, pomoč pri vsem našem delovanju. Kaj pa mrtve rudnine? Tudi te so nam nepopisne koristi, da jih skoro ne moremo pogrešati. Kdo naj pa misli, da se je to vse slučajno skupaj zbralo samo od sebe, da omogočuje človeku bivanje na zemlji. O ne, ampak božja vse-mogočnost in neskončna modrost je vse ustvarila in uredila.

Mi pa prosimo z evangelijskim slepcem: „Gospod, daj, da vidim!“ da ne bomo med cnimi nesrečnimi, o katerih govori Kristus, da videči ne bodo videli, ampak, da bomo mi tedaj, ko bomo gledali stvarstvo, videli tudi stvarnika. Spominja naj nas solnce od jutra do večera njega, ki ga je ustvaril, spominjajo naj nas luna in zvezde ponoči njega, ki jih je postavil na nebo, spominja naj nas zemlje krog in vse, kar je na njem z nami vred, svojega dobrotljivega Stvarnika, da nam ne bodo veljale njegove pri preroku Izajju: „Vol pozna svojega gospodarja in osel jasli svojega gospoda; Izrael pa ne pozna mene in moje ljudstvo ne razume.“ (1, 3) Amen.

Ferdinand Gregorec.

Praznik cerkvenega posvečevanja.

1. Cerkev — hiša božja.

Danes je tej hiši zveličanje došlo.
Luk. 19, 9

Gospod Jezus Kristus je malo dni pred svojo smrtjo obhajal slovesen vhod v Jeruzalem in obiskal tudi tempelj. Ondi je našel trgovce in menjavce, signal jih je iz templja z besedami preroka Izajija: *Moja hiša je hiša molitve*. Te besede bi lahko stale nad vhodom vsake cerkve in vsakdo naj bi jih čital vstopivši v cerkev. Ker bi pa to bilo preenolično, zapišimo si te besede v srce in spomnimo se nanje, kadarkoli prestopimo cerkveni prag. Kratek, pa pomenljiv izrek nam pove, kaj so nam cerkve.

1. *Moja hiša je hiša molitve*. Kdo govori tako? Tako govori Gospod Jezus o Jeruzalemskem templju, še bolj pa veljajo te besede vsaki katoliški cerkvi, tedaj tudi naši. Naša cerkev je hiša božja, ker Bog je njen lastnik, On prebiva v njej.

1. Bog je njen lastnik. Našo¹ cerkev je dal sezidati Konrad pl. Russenstein leta 1649., ko je cela Ljubljana štela komaj 7.500 prebivalcev; njegov grb se še dandanes nahaja nad velikimi vratmi. Cerkev pa je bila posvečena šele l. 1700, posvetil jo je takratni škof grof Žiga Herberstein. Krasna je bila slavnost. V veličastnem ornatu je škof trikrat obhodial cerkev in jo poškropil z blagoslovljeno vodo. Čemu to? Škof je nastopil kot namestnik božji v veličastnem sijaju in posvetil cerkev Bogu Najsvetejšemu. S škofovsko palico je potrkal na zaprta vrata; ni prosil za vstop, ampak zahteval, da se mu odpro vrata, ker Bog, ki ga nadomešča škof, je lastnik vsega, tedaj tudi te cerkve, on pride tedaj v svojo last. Vrata se odpro, božji namestnik vstopi, naredi znamenje sv. križa na vrata, na cerkvena tla, na zidovje, na altar. Tako je pritisnjen grb sv. križa na hišo božjo in noben človek ne sme več reči: to je moja hiša, ker križi, vtisnjeni v svetišče, naznanjajo, da je križani Jezus lastnik te hiše. Vzel je to hišo v posest, tukaj hoče prebivati.

2. Morda mi kdo poreče: Bog, ki je vsepovsodi, gotovo biva tudi v tej hiši. Jaz pa pravim: Bog ne biva le v tej hiši, marveč on je tukaj na poseben način pričujoč, on tukaj deli posebne milosti. Ko je Jakob bežal pred svojim bratom, ga je prehitela noč in je zaspal pod milim nebom. Imel je imenitno prikazen in ko se vzbudi, reče: „V resnici, Bog je na tem kraju, in jaz tega nisem vedel.“ (1. Mojz. 28, 16.) — Česa ni vedel očak Jakob? Morda ni vedel, da je Bog vsegapičujoč? Ah, to je izvedel očak Jakob od svoje matere, kakor mi vsi. Toda Bog se je prikazal Jakobu v Betelu na poseben način, in mu razodel mesijansko obljubo; in tega ni vedel očak. Kakor v Betelu stane Gospod Bog tudi v naši cerkvi in deli posebne milosti. Tukaj stoji krstni kamen, pri katerem se novorojenci očiščujejo izvirnega greha. Tukaj so spovednice, v katerih se nam odvezujejo naši grehi, ako se jih odkritosrčno izpovemo in skesamo. Tukaj je prižnica, raz katere se vaše duše hranijo z resnico, s kruhom božje besede.

Pa kaj govorim o krstnem kamnu, o spovednici in prižnici? Jezus sam prebiva v tabernakeljnu kot Bog in človek, z dušo in telesom, krvjo in mesom, in zato je ta hiša božja, stanovanje zakramentalnega Boga. Krstni kamen je ob vhodu cerkve, ker

¹ Frančiškansko cerkev v Ljubljani. — Ta oddelek se izpremeni po zgodovini cerkve, v kateri se govori.

sv. krst je prvi in najpotrebnejši zakrament; spovednice se nahajajo v stranskih kapelah, da more srce nemoteno govoriti k srcu. Prižnica je na evangeljski strani, oznanjevanje in razlaga sv. evangelija je za duhovnika važna dolžnost. Ali duhovnik je v prvi vrsti mašnik in ima dolžnost darovati nekrvavo daritev nove zaveze na altarju. Altar tedaj zavzema časten prostor v cerkvi, vzvišeno mesto v sredini cerkve; več stopnjic vodi gori k altarju. Vse klopi so obrnene proti altarju, altar takorekoč obvladuje celo cerkev. In tako je prav. Na altarju se kruh spreminja v pravo Telo in vino v pravo kri našega Gospoda Jezusa Kristusa; posvečena hostija se hrani v tabernakeljnu in tako prebiva Jezus Kristus, Bog in človek, v hiši božji v podobi kruha, altar je njegov prestol, cerkev njegova palača. On imenuje cerkev svojo hišo, ker je njen lastnik, ker prebiva v njej. *Moja hiša je hiša molitve.*

II. Naša dolžnost je torej, da mi radi pogosto prihajamo v hišo božjo in ondi molimo in častimo Boga. Vsak trenotek smemo predenj. Pred cesarja ali papeža ne smemo, kadar bi hoteli, pred Boga, kadar hočemo, podnevi in ponoči. Kolika čast za nas!

Božji Zveličar nas pa tudi ljubeznivo vabi k sebi, rekoč: *Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi, jaz vas bom pokrepčal.* (Mat. 11, 28.) Jezusova radost je bivati med človeškimi otroci; njegovo Srce je dobrotljivo, usmiljeno, nikar se ga ne bojmo. Kadar pridemo, ga najdemo doma; večna luč, ki gori pred tabernakeljnom, nam pove, da ga ljubezen drži priklenjenega na altarju.

Še več: Božji Zveličar nas ne vabi le k sebi, marveč nam je naravnost ukazal, da moramo ob gotovih dnevih priti v hišo božjo. Tako se namreč glasi zapoved: Bodi ob nedeljah in praznikih s spodobno pobožnostjo pri sveti maši. Mi vemo, da nas ta zapoved veže pod smrtnim grehom in moramo biti iz srca hvaležni Bogu, da s to ostro zapovedjo pride na pomoč naši slabosti in nestanovitnosti, ker tako je najbolje preskrbljeno za našo dušo, za naše zveličanje.

Vsi katoličani ne spolnujejo te dolžnosti. Nekateri pravijo: Jaz grem ob nedeljah vun v božjo naravo; vsaka gora, vsak gozd je tempelj, ki ga je postavila božja roka, ondi častim in molim svojega Boga. — Res je, da je vesoljna narava odprta knjiga, ki jo je napisala božja roka. Toda v tej knjigi more

čitati le oni, ki je poln božjega duhá; tega duha se pa napolni duša le v hiši božji. — Tudi ne pomaga Boga častiti po lastni volji, ampak Bogú je všeč, da človek spolnuje zapovedi.

Drugi pravi: Jaz grem v svojo izbo in na tihem molim Bogá. Gospod je res govoril: Kadar moliš, pojdi v svojo izbo, zapri duri in moli na skrivnem k svojemu Bogu, in tvoj Oče, ki vidi na skrivnem, ti bo povrnil. (Mat. 6. 6.) Zategadelj opravljamo jutrajno, večerno in marsikatero drugo molitev na skrivnem, v tihotni izbi; vendar rajši in pobožnejši molimo v cerkvi, kajti Gospod govori: „Kjer sta dva, ali so trije zbrani v mojem imenu, sem jaz sredi med njimi.“ (Mat. 18, 20.) In Jezus sam se je udeleževal skupne službe božje v Jeruzalemskem templju.

V cerkvi nas vse napeljuje k Bogu. Stolp nam že oddaleč kaže proti nebu in nas spominja besede: „Moja hiša je hiša molitve.“ V cerkvi te vse nagiba k molitvi: visoki, nebesu podobni obok, slike po stenah in altarih, polumrak, ki se tako lepo prilaga zbrani duši, tihota, v katero si postavljen iz uličnega vrvenja. Prišedši v cerkev se pokropiš z blagoslovljeno vodo in se vprašaš: Jeli čisto moje srcé? Če ni, hitro ga očisti s kesanjem. Poklekni pred sv. Rešnjim Telesom in reci: Gospod, trdno verujem, da si v zakramentu presv. Rešnjega Telesa resnično in bistveno pričujoč, ponižno te molim. Na kolenih klečiš in moliš in tako se spodobi, da grešni človek časti večnega in neskončnega Boga.

Prerok Izajija je videl nekoč Boga na veličastvenem prestolu, Serafi so stali na stopnjicah prestola. Vsak je imel šest peruti; z dvema si je zakrival glavo, z dvema noge, z dvema je letel. Serafi pa so klicali: „Svet, svet, svet je Gospod, Bog vojskinih trum, vesoljna zemlja je polna njegove slave.“ (Iz. 6, 1, 3.) — O, da bi padel pred našimi očmi zastor podobe kruha, mi bi videli isto veličastvo, čuli isti slavospev, in nihče ne bi ostal na nogah, ampak vsi bi popadali na obraze pred neskončnim veličastvom božjim. Pa kako nespametna je moja želja; blišč božjega veličastva bi mene oslepel, božje veličje bi mene potrló. Sedaj je doba zaslužljive vere, v nebesih šele bomo gledali z obličja v obličje.

Ako nas pa navdaja živa vera, tedaj bo tudi naše obnašanje v cerkvi odgovarjalo tej veri. V neki majhni župniji je pastiroval duhovnik. Vsako soboto je sam s cveticami dičil altar, skrbel vedno sam za večno luč in za snago pri altarlju. Neki gospod je

opazoval na skrivnem tega župnika, ki je z neizrekljivo spoštljivostjo stopal krog altarja in vselej, če je došel k altarju ali šel proč od njega, pokleknil pobožno do tal. Tujec, zapustivši cerkev, je zašepetal samprisebi: Blagor tej občini; ona ima duhovnega pastirja, ki res veruje v navzočnost Jezusovo v presv. zakramentu.

„Moja hiša je hiša molitve, vi pa ste jo naredili jamo razbojnikov.“ Te besede zadenejo vse one, ki prihajajo v hišo božjo ne v spodbudo, ampak v pohujšanje, ki pridejo semkaj ne molit, ampak šepetat, nagajat, zijat, se nastavljat in izpostavljat. Tako delajo otroci sveta, nam pa je cerkev hiša božja, prebivališče neskončnega Bogá. Ta živa vera naj nas zanaprej prešinja skoz-inskozi, potem bomo radi prihajali semkaj, čistili in molili troedinega Bogá in odprlo se nam bo Srcé Jezusovo, odprla se nam bodo rajska vrata. Amen.

P. H. S.

2. Katehetične pridige.

III. Božje lastnosti.

To je večno življenje, da spoznajo tebe, edinega pravega Boga.

Jan. 17, 3.

Da mora biti neko višje bitje, da mora biti Bog, tega trezno misleč človek vendar ne bo tajil, ker vse stvarstvo zahteva svojega stvarnika, toda kakšno je to višje bitje, tega pa s svojim razumom ne moremo dognati.

Kaj je Bog? Tako je vprašal nekoč Hieron, vladar v mestu Syrakuzi, paganskega modrijana Simonida. Ta si izprosi en dan časa za pomislek. Drugi dan pride pred vladarja in mesto da bi odgovoril na stavljeno vprašanje, si izprosi dva dni podaljška za premišljevanje in tako je delal potem še več dni. Vladar je že nevoljen na modrijana, ker toliko časa ne odgovori na vprašanje, ta pa mu odvrne: „Kolikor dalje časa premišljuješ, kaj je Bog, toliko temnejša mi je ta reč.“

Ta paganski modrijan seveda ni mogel doumeti bistva božjega bitja, pa tudi mi katoliški kristjani ne moremo dospeti s svojim umom do tega spoznanja. Saj pa tudi ni potrebno za naše zveličanje, da bi bistvo božjega bitja popolno spoznali;

kolikor pa mi tega spoznanja potrebujemo, nam je neskončno dobri Bog v svetem pismu razodel.

Poslušajte danes, kaj nas sveto pismo uči o lastnostih božjih.

Nebeški učenik je rekel Samarijanki ob Jakobovem studencu: „Bog je duh, in kateri ga molijo, ga morajo v duhu in resnici moliti.“ (Jan. 4, 24.) Torej Bog je duhovno bitje, ki nima telesa, ne rok, ne nog, ne glave, ne oči, ne ušes, ničesar, kar bi se moglo videti ali prijeti. Pa bi se komu čudno zdelo, da je mogel Bog kot duh vstvariti solnce, da giblje zemljo, luno in zvezde, da vse vidi, sliši in ve. Temu se ne bomo čudili, ako premislimo človeka. Tudi v človeku je nekaj nevidnega, ki pa vendar giblje človeško telo in opravlja velika in naporna dela. Vzemimo krepkega moža, ki mu je tudi težko delo igrača. Ta mož naj se pa ponoči zaduši. Tu leži njegovo orjaško telo, te žilave roke, te močne kite in mišice, vse je to kot je bilo včeraj, toda mož, ki bi včeraj drevesa ruval, se danes niti ganiti ne more. Odkod ta izprememba? Duše ni več v njem. Duša je torej gibalna to telo, duša je opravljala vsa njegova dela. — In duh naj ne vidi, in ne sliši! Pomisli, ti poklekneš tukaj v klop, nasloniš glavo v roke in hočeš zbrano moliti, zato zapreš tudi oči. Kar v hipu se znajde tvoj duh v tvoji domači hiši, pred tvojimi duhovnimi očmi se pokaže postelja, na nji vidiš svojo bolno mater, poleg postelje vidiš svojo sestro in kar slišiš svojo mater prositi: Vode, žejna sem! Kdo je bil doma? Tvoja duša je bila, je videla in slišala mater, telo je pa klečalo tukaj v cerkvi. — Poglejmo še to-le! Sredi sobe na mrtvaški oder so ravnokar položili dobrega moža, skrbnega očeta. Žena ihti nepopisne žalosti, otroci jokajo na glas, kličejo s pretresljivim glasom svojega očeta. Kaj pa ljubeči mož, kaj skrbni oče? On se ne gane, se ne ozre, se ne zmeni prav nič za vse, kar se godi okoli njega. Zakaj ne? Duše ni. Duh je, ki je ljubil, duh, ki je skrbel, duh, ki je urejeval in vladal v hiši in družini.

In Bog je tudi duh. Ta veliki duh se razprostira po vesoljstvu, vse vodi, urejuje in vlada.

Dalje izvemo iz sv. pisma, da je Bog večni in neizpremenljiv, da ni nikdar začel in ne bo nikdar nehal biti. Takole govori Sv. Duh v 89. psalmu (2): Preden so postale gore in je bila ustvarjena zemlja in njen krog, si ti od vekomaj do vekomaj o

Bog!“ Od vekomaj mora biti, ker nastati ni mogel in ni bilo nikogar, ki bi bil njega vstvaril. Vekomaj mora ostati, ker je duh. Kar je telesnega, razpade v svoje dele in se izpremeni. Mrtvo človeško truplo se položi v zemljo in v teku let se popolno izpremeni v prst in prah, duh pa ostane vedno in se nič ne izpreminja. Sveto pismo pravi o Bogu: Od začetka si, Gospod, utrdil zemljo, in dela tvojih rok so nebesa. Ona preidejo, ti pa ostaneš, ti si vedno isti in leta tvoja ne preminejo.“ Pa ne samo njegovo bistvo se ne izpreminja, tudi svojih sodb in povelj On ne izpreminja. Čez 1500 let potem, ko je dal Bog zapovedi na gori Sinaj, je prišel Sin božji na svet, pa, ko ga je vprašal mladenič, kaj naj storim, da dosežem večno življenje, kaj mu je odgovoril božji Učenik? Spolnui zapovedi! Torej v 1500 letih se niso zapovedi božje nič izpremenile in danes čez 1900 let imajo isto veljavo kot na dan, ko so bile razglašene. Pri Bogu ni izpremembe.

Sveto pismo pripoveduje tudi, da je Bog povsod pričujoč. Ondi stoji zapisano: „Kam pojdem pred tvojim duhom, in kam ubežim pred tvojim obličjem. Ako bi šel v nebo, si ti ondi; ako bi šel v pekel, si ti tukaj. (Ps. 135, 7, 8). Sv. apostol Pavel uči o Bogu: „V Bogu živimo, se gibljemo in smo.“ (Dej. ap. 17, 28.) Na to se je spominjala Suzana, ko sta jo stara razuzdanca zapeljevala v greh. — Rekla jima je: „Bolje mi je brez greha vama pasti v roke, kot grešiti pred obličjem Gospodovim.“ In sv. Efrem je dejal predrzni ženski, ki ga je vabila v greh: „Pojdi z menoj na trg!“ „Tam bi se morala sramovati pred ljudmi,“ se brani ona. „Tako,“ odvrne svetnik, „pred ljudmi bi se bala grešiti, pred Bogom, ki je povsod pričujoč in vse vidi, pa ne.“

Ker je pa Bog večni in povsod pričujoč, zato je pa tudi vseveden. On ve vse preteklo, sedanje in prihodnje in, ker „v njem živimo,“ tudi naše misli in želje. Jezus sam govori, da niti en vrabec ne pade na zemljo brez vednosti nebeškega Očeta in naši lasje na glavi so sešteti. Opominja nas, naj delamo svoja dobra dela na skrivnem in naš Oče, ki „na skrivnem vidi“, nam bo povrnil. Kolikokrat je povedal farizejem njihove misli, napovedoval prihodnje reči, ki so se natanko spolnile, postavim: da ga bo Juda izdal, Peter zatajil, apostoli zapustili, da bo od mrtvih vstal, da bo Jeruzalem razdejan i. dr. Vsevednost božja vsaj bo tolažba pravičnim in strah grešnikom!

Sveto pismo pa proslavlja tudi božjo neskončno modrost. Psalmist poje: „Kako veličastna so tvoja dela, o Gospod! Vse si naredil v tvoji modrosti“ (Ps. 103, 24.) Tudi mi po svojem razumu nekoliko spoznamo modro sestavo vesoljnega stvarstva, modro uredbo rednih in izvanrednih dogodkov na zemlji, naše prehranitve in ohranitve. Modrost božjo občudujemo v človeški zgodovini od začetka sveta do danes pri posameznih ljudeh in celih narodih. Blagor mu, kdor vedno misli na neskončno modrega Boga in zaupa vanj v dobrih in hudih dneh.

Neki pobožen Irec je imel navado, ako se mu je kaj zopernega pripetilo, reči: „Vse je dobro, kar nam Bog pošlje.“ Nekoč je hotel na ladji nekam potovati. Ko stopa na ladijo, mu se izpodrsne in si zlomi nogo. Prenesli so ga domov. Neki znanec ga vpraša: „No, ali je to tudi dobro.“ „Gotovo,“ pravi ponesrečenec, „ako tudi zdaj še ne vem, čemu.“ Ne dolgo potem je došlo poročilo, da se je ona ladija, na kateri je hotel potovati, z vsemi, ki so bili na njej, potopila.

Drugače se je pa vedla neka mati, ki je imela osemletnega sina bolnega na smrt. Zdravniki so obupali nad njegovim ozdravljenjem, mati pa se je z vpitjem in kričanjem pritoževala zoper Boga in njegove naredbe. Domači duhovnik jo je hotel tolažiti, pa ni nič pomagalo. Ko je molil z dečkom: „Zgodi se tvoja volja,“ zakriči mati: „Ne — moja volja naj se zgodi!“ In glejte! otrok je nenadoma ozdravel. — Dvajset let pozneje je bil pa radi groznega hudodelstva obešen. Mati je še to dočakala.

Kar Bog naredi, vse prav stori.

Toda Bog pa ni samo neskončno moder, da bi znal le vse modro zasnovati in si omisliti, On je tudi vsemogočen, da lahko izvrši, karkoli si zamisli. Angel Gabriel je dejal Mariji, ko ji naznanil, da jo je Bog zbral za mater svojemu Sinu: „Pri Bogu ni nemogoča nobena reč.“ (Luk. 1, 37.) Vsi cesarji in kralji, vsi učenjaki in modrijani, vsi mogočniki in veljaki celega sveta ne morejo vstvariti najpreprostejše travice, ne narediti najmanjšega črvička v prahu. Bog pa je iz nič poklical s samo besedo vse, kar vidimo in še mnogo drugega, kar ne vidimo. „Nebes označuje dela njegovih rok,“ govori sveto pismo. Vsemogočnost božjo občudujemo, ko čujemo o čudežih, ki jih je delal Bog po svojih poslancih v stari zavezi, potem po svojemu Sinu, po svojih apostolih in svetnikih in, ki jih ravno v sedanjem času tako številno dela po Mariji Devici v Lurdu. Vsemogočnost božja nas mora navdajati v sreči z duhom ponižnosti, v stiskah pa z zaupanjem na božjo vsemogočno pomoč.

Kakor nas navdaja božja vsemogočnost z zaupanjem, tako nas mora pa navdajati s svetim strahom njegova neskončna svetost. „Kdo se te ne bo bal, Gospod, in ne bo povelečeval tvojega imena? Zakaj sam si svet,“ beremo v skrivnem razodenju. In Bog sam tudi nam pravi: „Bodite sveti, ker sem jaz svet.“ (3. Moz. 11, 24.) Svet je Bog in zato hoče in ljubi vse dobro in sovraži hudo. Ali se nam ni bati jeze božje, ker smo hudobni? Ali nas ne more zavreči neskončno sveti Bog, kot je za večno zavrgel hudobne angele? Ali nas ne more kaznovati kot je pokoril naše prve starše? Ali nas ne more pogubiti, kot je pogubil človeštvo ob času Noeta, kot je pogubil Sodomo in Gomoro?

Kakor On ljubi vse dobro in plačuje, tako sovraži vse hudo in tudi kaznuje, ker je neskončno pravičen. Njegova neskončna pravičnost se bo pokazala jasno na sodnji dan, zdaj pa jo največkrat zadržuje njegova neskončna dobrotljivost in usmiljenje. Najlepše se vidi združena božja neskončna pravičnost in neskončna dobrotljivost in usmiljenje na gori Kalvariji. Kako lepo poje kraljevi pevec: „Usmiljenje in zvestoba se srečevata, pravica in mir se poljubljata. Zvestoba poganja iz zemlje, in pravica se z neba ozira.“

„Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da kdorkoli vanj veruje, se ne pogubi, temveč ima večno življenje.“ Ker je Bog neskončno pravičen, dal je svojega lastnega Sina sovražnikom v roke; na njem je kaznoval naše in grehe celega sveta; ker je do nas neskončno dobrotljiv in usmiljen, je mesto nas udaril svojega Sina. Usmiljen in milostljiv je Gospod, potrpežljiv in jako usmiljen. „Kakor je nebo visoko nad zemljo, tako močno je njegovo usmiljenje nad tistimi, ki se ga boje“, beremo v svetem pismu.

Po svoji neskončni modrosti združuje zdaj Bog svojo neskončno dobrotlo z usmiljenostjo, toda prišel bo dan, ko bo za grešnika prešel čas potrpljenja in usmiljenja za zveste otroke božje pa napoči čas povračila in rešitve, ker Bog je neskončno resničen in zvest, kar obljubi ali zažuga, gotovo izpolni. *Nebo in zemlja bosta prešla, moje besede pa ne bodo prešle*, govori večna resnica. Kar je dobrim obljubljeno, kar je hudobnim zažugano, to bo sodnji dan vse natanko po meri zasluženja ali krivde izpolnjeno.

Spoznali smo lastnosti božje, ki nam jih razodeva Bog v svetem pismu. Nekatere nas morajo napolnjevati s svetim strahom in trepetom, druge nam pa vlivajo tolažbo in zaupanje v naša revna srca. Zdaj zaradi slabosti našega uma Boga, da govorim s sv. apostolom Pavlom, „le nekoliko spoznamo,“ zdaj vidimo skozi zrkalo kakor v megli, toda to spoznanje lastnosti božjih naj nas varuje greha in potrjuje v dobrem, da bomo gledali kdaj svojega Boga „od obličja v obličje.“ Amen,

Ferdinand Gregorec.

Enoindvajseta nedelja po binkoštih.

1. Trojna glavnica.

Plačaj, kar si dolžan.
Mat. 18, 23.

V današnjem evangeliju beremo, da je bil hlapec dolžan svojemu gospodarju 10.000 talentov; to je bila vsota, ki naj bi predstavljala nepoplačljiv dolg: zakaj 10.000 talentov bi bilo po našem okoli 40 milijonov kron. Kje pa je kak posameznik, ki bi bil dolžan in mogel plačati tak dolg? Pri tem se moramo ozirati še na denarne razmere tedanjih časov, ne pa na razmere dandanes.

Hlapec je bil torej v takem položaju, da mu dolga sploh ni bilo mogoče plačati: po tedanjem sodnem pravu ga je čakala ječa in suženjstvo. — Ganljivo je ravnanje gospodarja v današnjem evangeliju: kar ves dolg je odpustil hlapcu, ker ga je le-ta lepo prosil potrpljenja.

Prilika ima duhoven pomen. Usmiljeni gospod je Bog, ki je neizmerno bogat, čegar sta nebo in zemlja in vse, kar je v njih. Od tega svojega bogastva posojuje Bog posameznim ljudem večjo ali manjšo glavnico: ob svojem času, t. j. ob uri smrti in sodbe, tirja Bog od človeka glavnico z obrestmi nazaj: katera je glavnica in kake so obresti? O tem vam bom danes govoril.

1. Ta od Boga nam posojena glavnica je najprvo naša duša s svojimi zmožnostmi.

1. Naša duša je velike vrednosti pred Bogom, saj je iz njega izšla, saj je dih božji, kakor nas uči sv. pismo. Kako bi bil sicer hotel Bog poslati svojega Sina na svet, da le-ta s svojo

krvjo odkupi nazaj izgubljeno dušo, ako ne bi bila neprecenljive vrednosti. Kdo da namreč rad za malovredno stvar svoje življenje? Nihče. Torej duša je neizmerne vrednosti, je bogata, velika glavница, izročena človeku v oskrbovanje.

2. To glavnico tirja Bog ob svojem času nazaj, in sicer *z obrestmi* vred. S katerimi obrestmi? Obresti so vse tisto, kar more in mora duša v svojem življenju na zemlji s svojimi zmožnostmi dobrega storiti. To dobro pa je dobro z ozirom na Boga; dobro z ozirom na Boga pa je to, kar je Bogu v čast. Torej človek mora glavnico svoje duše tako obračati, da njene moči in zmožnosti pospešujejo čast božjo na zemlji, človek mora tako živeti, da njegovo življenje ni Bogu v nečast.

3. Sedaj pa pomislimo, kako nezvesto ravna toliko ljudi s to božjo glavnico: koliko jih je, ki svoje dušne zmožnosti vporabljajo naravnost Bogu v nečast, s tem, da ga taje, zaničujejo njegove nauke in zapovedi zasmehujejo, božje naprave po blatu zasramovanja vlačijo, da žive, kakor bi duše sploh ne imeli, razuzdano, sebi v pogubo; drugim v pohujšanje. V grdi svoji nevernosti se ponižujejo pod žival, hočejo biti njej enaki po življenju in po koncu. Ker taje dušo, taje tudi človeško dostojanstvo, torej ni čuda, da se ne sramujejo po živinsko živeti.

Toda ni, da bi govoril o njih, moje besede jih ne bodo zdramile, ker jih ni tukaj. Opozoriti vas hočem rajši na take kristjane, ki sicer ne taje, da so od Boga prejeli glavnico, dušo, o kateri vedo, da jo bo Stvarnik od njih nazaj tirjal, ampak ki te glavnice ne obrestujejo, jo puste mrtvo ležati. To so tisti kristjani, ki so leni, mlačni v službi božji, ki svojih dušnih zmožnosti ne vporabljajo v čast božjo, z eno besedo, ki lahkomisljeno žive tjavendan, ne meneči se veliko za čednosti, krščansko ponižnost, svoje verske in stanovske dolžnosti. Takih je veliko med nami.

Vprašajte se, ljubi moji, je li ste tudi vi med njimi! Kako ste dosedaj skrbeli za svoje duše? Je li vam je bilo res mar, zvesto oskrbovati to glavnico po volji božji? Ste li danes pripravljani brez posebnega strahu povrniti jo Gospodu Bogu z obrestmi vred? Če vas bi bilo strah in groza sedaj iti k temu obračunanju: tedaj pokleknite v duhu pred Gospoda in recite mu: „Gospod, potrpi z menoj, vse Ti bom povrnil!“ Sedaj je namreč še čas, pobotati se s svojim upnikom, dokler smo na potu življenja.

11. Glavnica od Boga človeku izročena, da jo oskrbuje, je tudi njegovo telo z vsemi njegovimi zmožnostmi.

1. Tudi telo je pred Bogom dragocena stvar: to razvidimo iz besed sv. pisma: „In Bog je rekel: naredimo človeka po svoji podobi . . . tedaj je Bog naredil človeka iz ila in mu je vdihnil v obraz duha življenja in tako je človek postal živo bitje.“ (1. Mojz. 2, 7.) Ko je stvaril druga bitja, je rekel samo besedo: bodi in bilo je. Pri človeku pa beremo o nekakem posvetovanju presv. Trojice, kako ga vstvariti, o nekakem dejanskem delu pri vstvarjenju: iz tega sklepamo, da je človeško telo po svojem stvarjenju nekaj boljšega.

2. Telo z močmi vred kot človeku posojeno glavnico bo Bog tirjal nazaj ob koncu sveta. Na sodnji dan bodo pač vsa telesa vstala, toda ne vsa kot božja lastnina, ampak nekatera tudi kot hudičeva, torej Bogu oropana. Čisto, neomadeževano, nepokvarjeno telo je Bog izročil Adamu, po grehu sprijeno sicer, pa vendar po sv. krstu ozdravljeno je prejme kristjan po svojih starših iz božjih rok. Božja lastnina je torej naše telo, nazaj je bo tirjal Gospod od nas z obrestmi vred. S katerimi obrestmi? Z obrestmi zasluženja za to, da je telo podpiralo dušo s svojimi zmožnostmi v češčenju božjem.

3. Kako brezvestno pa ravnajo nekateri ljudje s svojim telesom! Kakor da bi Bog nobene pravice ne imel do njega in človek nobene dolžnosti do Boga, tako vporabljajo nekateri svoje telo naravnost Bogu v nečast. Namesto da bi njihovo telo služilo duši kot orodje v izvrševanje dejanj češčenja božjega, nasprotno njih telo vlačí dušo v greh.

Je li morda telo izvršuje svojo nalogo kot orodje duše, ako služi nečistosti, nezmernosti, nečimurnosti? Ako se s temi strastmi liki z uteži obeša na dušo in jo vleče proč od Boga v blato posvetnosti?

Kako strašen bo torej klic vsegavednega Boga, gospodarja ob sodnjem dnevu: „Plačaj, kar si dolžan.“ Kaj bo plačal, kako bo povrnil gospodarju glavnico z obrestmi vred človek, ki je svoje telo prodal hudiču? Ker je z njim namesto Bogu, služil le satanu.

Vprašajte se danes, predragi, kako je z vami: je li ste imeli telo zato, kar je, namreč za orodje duše v poveličanje božje? Ste li ravnali po besedah sv. Pavla, da so vaša telesa tempelj božji, v katerem prebiva duh božji? Seveda, če je telo čisto, neomadeževano od greha.

In če vam vest očita, da ste to vam od Boga izročeno glavnico, telo z njegovimi zmožnostmi vred, zapravljali z grehom, uničevali jo z nerednim življenjem, tedaj vedite, da vas bo strah in groza, ko bo gospodar, večni Bog, ob smrti uri vam zaklical: „Plačaj, kar si dolžan.“

III. Glavnica, od Boga človeku izročena, je tudi imetje tega sveta.

1. Imetje v večji ali manjši meri ima pač vsak človek. In če res nič drugega nima marsikdo, ima vendar življenje in zdravje. Seveda mnogo jih je, ki imajo še kaj drugega: bogastvo, imeniten stan, vplivno službo i. t. d.

Glejte, vse to je, kakor duša in telo z njihovimi močmi, glavnica, ki jo je Bog pri človeku naložil na obresti. Človek torej ni lastnik te glavnice, ampak le njegov oskrbnik. Kako lepa je prilika Gospodova o talentih . . . „Kupčujte z njimi, dokler ne pridem,“ jim je rekel. Obresti so dobra dela, ki jih človek izvršuj v svojem življenju, po svojem stanu, po priložnostih, po razmerah, v katerih živi, s tem, da svoje stanovske dolžnosti spolnuje Bogu v čast, sebi in svojemu bližnjemu v zveličanje.

2. Toda, povejte mi, je li nas ne uči vsakdanja skušnja, da je veliko ljudi, ki kapitale, imetja tega sveta, zdravja, stanu i. t. d. ne vporabljajo kot taki, ki so božji dolžniki, ampak kot svoji lastni gospodje. Koliko jih je, ki svoje zdravje zlorabijo v vsem mogočem grešnem uživanju, svoj imenitni stan v prevzetnosti in zaničevanju nižjih, svoje bogastvo v to, da strežejo svojemu poželenju. Kje so obresti dobrih del od teh božjih darov? Ni jih. Nima Bog, gospodar, od njih dobička, ampak hudič, njegov sovražnik.

Kako mučne bodo besede gospodarjeve: Daj račun od svojega hiševanja in plačaj, kar si mu dolžan. Takrat bo pač zastonj pastí na kolena pred gospodarjem in prositi: „Potrpi z menoj in vse ti bom povrnil!“ Pri sodbi bo prepozno, prositi si odloga. Spomnite se bogatina in ubogega Lazarja. Bogatin bi bil gotovo rad drugače vporabljal svoje bogastvo, ako bi mu bilo dano še enkrat priti na svet . . .

Torej, skrbimo, da ne pozabimo, da smo dolžniki pred Bogom. Ne mislimo, da nam je Bog dušo, telo, imetje dal v posest. Te glavnice so nam le posojene na obresti. Bog jih bo tirjal od nas nazaj z obrestmi vred.

Zatorej visoko cenimo svojo dušo, svoje telo: vporablajmo njune zmožnosti v čast božjo, po volji božji. Posvetno blago nam bodi sredstvo v dosego cilja, ki je duši in telesu odmenjen, namreč zveličanje: zatorej ne navezujemo srca na posvetne reči bolj, kakor na duhovne. Vsak po svojem stanu kupčujmo s talenti, ki nam jih je Bog dal, do bomo tudi mi slišali besede iz evangelija, kadar pride gospodar: „*Blagor ti, zvesti hlapec . . . pojdi v veselje svojega Gospoda.*“ Amen. P. J. K.

2. Katehetične pridige.

IV. Presveta Trojica.

„Krščujte jih v imenu Očeta in Sina
in Svetega Duha.“ Mat. 28. 19.

Sv. Avguštín, veliki in bistrourni cerkveni učenik, je leta in leta premišljeval skrivnost presv. Trojice. Truden od samega naporenega premišljevanja se gre nekega dne sprehajat ob morski obali. Na poti ugleda dečka, ki zajema s posodico morje v malo jamico. Avguštín ga vpraša, kaj dela. Deček odgovori, da hoče morje zajeti v to jamico. Avguštín se mu posmeja in mu hoče reči, da je to nespametno in nemogoče, toda preden kaj reče, postavi se deček predenj in pravi: „Avguštín, preje bom spravil morje v to jamico, kakor boš ti razumel skrivnost presv. Trojice.“

Zato tudi vi ne pričakujte danes, ko vam bom govoril o presv. Trojici, da vam bom razložil skrivnost presv. Trojice tako, da jo boste popolno razumeli. Povedati vam morem o presveti Trojici le toliko, kolikor nam je razodel on, o katerem piše sveti Janez: „Boga ni nikoli nihče videl; edinorojeni Sin, kateri je v Očetovem naročju, on je oznanil.“

Kaj nam pa oznanja nebeški Učenik o presv. Trojici? On govori svojim apostolom: „Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji. Torej pojdite in učite vse narode in krščujte jih v imenu Očeta in Sina in Sv. Duha.“ (Mat. 28, 19). Učite torej, da so tri osebe, Oče, Sin in Sv. Duh, kakor piše tudi njegov ljubljenec sv. Janez: „Trije so, ki pričujejo v nebesih: Oče, Beseda (Sin božji) in Sv. Duh in ti trije so eno.“ (1. Jan. 5. 7.) Tri božje osebe so se razodele ob reki Jordanu. Bog Oče se je oglasil iz nebes: „To je moj ljubi Sin, nad katerim imam dopadenje.“ (Mat. 3. 16). Bog Sin, Jezus Kristus je bil krščen in Bog Sv. Duh se je prikazal

nad njim v podobi goloba. In ko se Zveličar poslavlja od svojih apostolov, govori zopet o treh božjih osebah, namreč: „Kadar pa pride Tolažnik, katerega vam pošljem od Očeta, Duh resnice, ki od Očeta izhaja, on bo pričeval o meni.“ (Jan. 15, 26.) On ime-nuje tu Očeta, sebe in Sv. Duha, tri božje osebe.

Te tri božje osebe imajo pa eno samo skupno božje bitje in skupno božjo naravo. Slišali smo, kaj piše sv. Janez: „Trije so, ki pričujejo v nebesih: Oče, Beseda in Sv. Duh,“ in potem pristavi: „in ti trije so eno.“ Lepo pove Gospod Filipu, ko ga prosi, naj jim pokaže Očeta, rekoč: „Filip, kdor mene vidi, vidi tudi Očeta. Ali ne verujete, da sem jaz v Očetu in Oče v meni?“ (Jan. 14. 9. 10.) In dalje zopet prosi Očeta za apostole in vernike: „Da bi bili vsi eno, kakor ti Oče v meni in jaz v tebi, da bodo vsi v nas eno . . . kakor smo mi eno.“ (Jan. 17, 11.)

Ker imajo vse tri božje osebe eno in isto božjo naravo, zato imajo tudi vse tri osebe iste božje lastnosti; Bog Oče je večni, Bog Sin je večni, Bog Sv. Duh je večni, četudi je Bog Sin rojen iz Boga Očeta in Bog Sv. Duh izhaja od Boga Očeta in Boga Sina, toda Bog Sin je rojen iz Boga Očeta od vekomaj in Bog Sv. Duh izhaja od Boga Očeta in Boga Sina tudi od vekomaj. Vsi tri božje osebe so enako večne, enako vsemogočne, enako pravične, enako svete, enako dobre, enako usmiljene. Akoravno so vse eno, vendar se pa razlikujejo med seboj po svojem delovanju. Pri stvarjenju se opazuje bolj vpliv Boga Očeta, zato pravimo, da nas je vstvaril Bog Oče. Učlovečil se je Bog Sin in je za nas trpel in umrl in zato pravimo: Bog Sin nas je odrešil. Bog Sv. Duh je prišel nad apostole v podobi gorečih jezikov in jih je potrdil in posvetil in nam še zdaj deli po Jezusu zaslužene milosti, zato pravimo: Sv. Duh nas posvečuje.

Seveda skrivnosti presv. Trojice slabotni človeški duh ne more popolno razumeti, človek bi moral postati Bog, da bi mogel razumeti Boga. Meniš li, ko bi tebe zvezdoslovec- učenjak povabil v svojo delavnico in bi ti razkazal svoje orodje in priprave, s katerimi meri on nebesne prostore, ko bi ti razkazal svoje račune, s katerimi odkriva nove zvezde in določuje njih tek, hitrost in velikost, meniš li, da bi ga ti razumel? In, ako bi ti vse to razumel, bil bi tudi ti sam učenjak, kot on. Torej božjo modrost bi morali imeti, ako bi hoteli Boga in njegova dela do dna spoznati. Zato je pa nespametno govorjenje onih, ki pravijo, da ne verujejo, česar ne razumejo. O, če bi ljudje samo to verjeli,

kar razumejo, bi bilo malo treba verjeti. Ti nevernik, ali razumeš, kako plava solnce prosto na nebu? Ali veš, kaj ga drži, da se ne pogrezne v neznane prepade? Tega ti ne razumeš in vendar veruješ, da plava solnce na nebu. Ali razumeš, kako se naredi iz ledu ali snega voda? Ali razumeš, kako se dvigne voda, ki je precej težka, kot sopara kvišku? In ti to verjameš! Ali razumeš, kako se izpremeni zelena trava v belo mleko, belo mleko v rdečo kri! Ti tega ne razumeš, pa vendar verjameš. Ti ne razumeš, kako vzraste iz jabolčne pečke jablana, kako spreminjajo njene korenine črno zemljo v bel les, v zeleno listje in pisano cvetje. Ti vsega tega ne razumeš in vendar se ti zdi nespametno tega ne verjeti. Tako je nespametno govoriti: jaz presv. Trojice ne razumem, torej ne morem vanjo verovati. Ravno to, da mi presvete Trojice ne razumemo, je znamenje, da je naša sv. vera božjega začetka; kako naj bi si namreč človek mogel izmisliti kaj takega, kar niti ne razume.

Sv. Bernard pravi: „Presv. Trojico izmodrovati — je predrznost, vanjo verovati pa — pobožnost. To skrivnost v njeni globokosti in lepoti gledati — je pa najvišja stopinja blaženosti po smrti.“ Da to srečo dosežemo, hočemo tudi mi v presveto Trojico živo verovati in se nanjo pogosto spominjati. Saj imamo dve tako kratki pa krepki molitvici, ki jih vsak dan tolikokrat opravljamo, kateri naj bi nas vedno spominjali na presv. Trojico. Te molitvici ste sv. križ: V imenu Očetu in Sinu in Sv. Duha — Amen, in hvalnica: Čast bodi Očetu in Sinu in Sv. Duhu, kakor je bilo v začetku, tako zdaj in vselej in vekomaj. Amen. Kolikorkrat delamo sveti križ, vselej posvetimo presveto Trojici svoje misli, besede in dejanja, z znamenjem svetega križa darujmo troedinemu Bogu svoje telo in dušo!

V znamenju svetega križa deli sv. Cerkev sv. zakramente, v znamenju sv. križa sv. blagoslove. V znamenju sv. križa bomo tudi mi deležni božjega varstva in brambe zoper vse škodljivce našega blagostanja.

V življenju sv. Benedikta se pripoveduje, da sta ga hotela nekoč dva sobrata zastrupiti. Nalijeta mu strupa med vino in ga mu med obedom ponudita. Sv. Benedikt naredi, kot ponavadi, križ nad pijačo in naenkrat se razbije posoda in sv. Benedikt je bil rešen.

Vselej, kadar pa izgovarjamo hvalnico: Čast bodi Očetu in Sinu in Sv. Duhu, spominjajmo se mnogih brezkončnih dobrot,

ki nam jih skazuje presv. Trojica. Bog Oče te je ustvaril in te ohranjuje in preživlja. On je tebe ustvaril kot človeka, dal ti je zdravo telo, bistre oči, gladko govorico, dober posluh, krepke roke, urne noge. Glej, koliko jih je, ki tega nimajo. In glej, koliko je vse to vredno, recimo, vredno v denarjih? Za koliko bi ti dal eno oko, za koliko obe? Kaj ne, noben vladar še ni skoval tistega denarja, da bi ti zanj dal svoje oči. Kje si jih pa dobil? Bog ti jih dal, da, podaril. Kako si pa rekel Bogu? Morda se še do danes nisi spomnil, da bi mu rekel: Čast in hvala ti bodi večni Oče, za neprecenljivi dar mojih oči! In tako za jezik, tako za ušesa, za roke, za noge, tako za druge ude, tako za zdravo pamet!

In še ne samo to. Koliko si pa star? Morda 20, 30, 40 let. Vzemimo, da si star 40 let. 40 let je 14.610 dni; toliko dni si ti na svetu, ali se pa moreš spomniti, da bi bil ti izmed teh 14.610 dni le en dan ne bi bil prav nič jedel. Najbrže se ne boš mogel spomniti, pač pa se boš spomnil, da si skoro vse te dni jedel po trikrat, ali celo večkrat. In odkod vsa ta jed? „Oče naš, kateri si v nebesih... daj nam danes naš vsakdanji kruh!“ Oče nebeški te je hranil in preživljal. Kako si se skazal hvaležnega? Ako ga nisi dozdale zahvaljeval, vsaj nadalje hvaležno izgovarjaj: Čast in hvala bodi Očetu nebeškemu za vse prejete dobrrote!

Pa tudi to še niso vse dobrrote nebeškega Očeta. Vsak teden se nam sporoča v časopisih o strašnih nezgodah. Tu se godè nesreče na gorah, tam na vodah, tu na cestah in železnicah po tovarnah in rudnikih. Tu razsoja ogenj, tam voda, tu strela in toča, tam bolezen in vojska. Ti pa si tukaj živ in zdrav, mirnega srca, brez strahu in trepeta se veseliš vsemogočnega varstva nebeškega Očeta. Ali mu ne boš dal časti in hvale za to?

Čast bodi tudi Bogu Sinu! Kaj bi ti pomagalo, ako uživaš vse dobrrote nebeškega Očeta, ako bi pa moral po smrti v peklenko brezdno? Bog Sin je prišel na svet, človek postal, trpel, s svojo krvjo izbrisal tvoje grehe, s svojo smrtjo te rešil večnega pogubljenja. Ustanovil je sv. Cerkev, postavil sv. zakramente, da si bil očiščen izvirnega greha, da se ti odpuste tudi največji grehi v zakramentu sv. pokore, ne samo enkrat, stokrat, tisočkrat, vselej, kadar se skesano spoveš. On sam ostane tu na oltarju v ponižni podobi kruha, da je pri tebi, da te varuje, brani, krepča in poživlja. O, kolikokrat bi te bila že lahko božja pravičnost pogreznila v peklenko brezdno radi tvojih obilnih smrtnih

grehov, toda Sin božji kliče tu na oltarju k svojemu Očetu za tebe: Oče odpusti mu, saj ne ve, kaj dela. Premisli vse te dobrote in vzdihni zdaj in nadalje: Čast in večna hvala Sinu božjemu!

Po Sv. Duhu dobivamo, kar nam je Kristus zaslužil. On razsvetljuje naš um, da pravo spoznamo, nagiblje nam voljo, da to tudi storimo. Torej, čast in hvalá Sv. Duhu!

K sklepu se postavimo v duhu pred neskončno Veličanstvo troedinega Boga, pripoznajmo njegove brezkončne dobrote in v srčni ponižnosti hvaležno recimo: Čast bodi Očetu in Sinu in Sv. Duhu, kakor je bilo v začetku, tako zdaj in vekomaj. Amen.

Ferdinand Gregorec.

Dvaindvajseta nedelja po binkoštih.

1. Laž.

Učenik, vemo, da si resničen!

Mat. 22, 16.

Ako bi poslušali one može, o katerih pravi današnji evangelij, da so k Jezusu stopili in ga vprašali, se li sme cesarju davek dajati, ali ne, verjeli bi jim na prvi pogled, da so pošteni ljudje, ki bi se radi o važni stvari poučili, da bi glede plačevanja davka niti ne goljufali, niti sami škode ne trpeli. Tako pohlevno so se približali Jezusu in ga nagovorili: „Učenik, vemo, da si resničen in da pot božjo po resnici učiš . . . Povej nam, kaj se ti zdi, ali se sme cesarju davek dajati, ali ne?“ Toda sv. pismo takoj dostavi: „Jezus pa je poznal njih hudobijo in je dejal: Kaj me skušate, hinavci?“

Ti možje torej, ki so prišli k Učeniku, so govorili drugače kakor so mislili. Govorili so sicer jako prijazno, a nameravali pa so le hude stvari, da bi Gospodu mogli škodovati. Govorili so torej laž. Kdor namreč drugače govori kakor misli, ta laže. Kristjani, skušnja nas uči, da je laži veliko na svetu, da ljudje lažejo vse vprek. Prišlo je že pri marsikaterem kristjanu tako daleč, da laži nima več za greh, da se mu zdi to nekaj navadnega, nekaj koristnega in dovoljenega. Toda sv. Pavel nas uči: „Opustite laž, govori naj vsakateri resnico s svojim bližnjim, ker smo udje med seboj.“ (Efež. 4, 24.)

Zato vam bom danes govoril o laži, in sicer bom pokazal
1. odkod prihaja laž in 2. kakšen greh je laž.

1. Odkod to, da ljudje toliko lažejo.

1. Največkrat prihaja laž od tod, ker ljudje pre malo pazijo nase in ne pomislijo, kaj govore. Marsikdo govori veliko, a ne pomisli, da lagati se ne sme. Kar tja v en dan blebeta, da skoro sam ne ve kaj, govori brez prestanka, a za to se prav nič ne zmeni, ali je res, kar govori, ali ni res. Tako mu laž pride v navado, da marsikdaj sam ne ve, da laže. Lažnik postane in sam ne ve kdaj. — Kdor pa že v mladosti sklene, laži se varovati, tudi laži v šali in v norčiji, ter v vsakem govorjenju pazljiv biti, ne preveč, ne brez preudarka govoriti, kdor se precej v enem trenutku, ko mu hoče kaka laž z jezika ulti, spomni, da je laž vsekako grda strast, madež človeške duše, ta ne bo lahko lagal.

V tem oziru je bil jako občutljiv sv. Tomaž Akvinski. Ko mu je neki redovni tovariš rekel: „Ti, poglej kako voli po zraku lete,“ ozrl se je svetnik res okoli sebe. Oni pa se je smejal njegovi lahkovernosti. Sv. Tomaž pa mu potem resno pravi: „Brat, ložje se more verovati, da voli po zraku lete, kakor pa da menih laže!“

2. Laž izvira marsikdaj iz same ošabnosti in bahatosti. Kdor veliko govori, ta veliko ve, ali pa veliko laže. Skušnja nas pa uči, da se ljudje kaj neradi uče, da torej tudi prav veliko ne znajo; če pa le veliko govore, torej le lažejo, da se v tem naredo imenitne. Ti n. pr. hočeš in želiš, da bi te ljudje imeli za učenega, skušenega človeka, zato jim pripoveduješ kaj vse si se naučil, kaj vse si po svetu videl in skusil. Morda pripoveduješ celo take stvari, katerih nikjer ni, katerih nikdar ni bilo in jih nikoli ne bo, ki so le v tvoji domišljiji, popisuješ popotovanja, katerih nikoli storil nisi, mesta in kraje, katerih nikoli videl nisi, čudne dogodbe, katerih nikoli nisi doživel, hvališ se, s kako imenitnimi ljudmi si že govoril itd. In čemu vse to? Ker si bahač in širokoustnež. Celó ako sprevidiš, da ti ljudje ne verjamejo, pa vendar le še naprej pripoveduješ take reči in se bahaš. Zato kristjan, ki si temu morda vdan, bodi poslej ponižen in molčeč, potem pa ne boš tolikokrat resnice prelomil!

3. Tretji vir laži je strah pred ljudmi. Vedno je dosti takih ljudi na svetu, ki bi vsem radi ustregli, ki se nobenemu

ne upajo nič hudega reči, čeprav je treba, morda celo njih dolžnost. In tako hvalijo to, kar bi morali grajati, in grajajo to, kar je hvale vredno, ako le vedo, da je tistemu to vseč, s katerim govore, kateri jih poslušajo, v srcu pa si vendar le vse drugače mislijo. Taki ljudje so preboječi, da bi komu, ki je nekoliko nad njimi, kaj nasprotovali; na vprašanja ne odgovarjajo tako, kakor se jim prav zdi, temveč kakor si mislijo, da bodo temu ali onemu najbolj ustregli. Da bi ljudem bili vseč, lažejo s tem in razžalijo Boga.

4. Silno veliko laži se stori tudi iz gole dobičkarije. Goljufija in sleparija sta zdaj udomačeni med ljudmi, resnica in poštenost se komaj kje še najmeta. Vsak hoče imeti kaj dobička, veliko dobička, in se zato ne zboji nobene laži. Blago me je toliko in toliko veljalo, pravi ta ali oni, vredno je toliko in toliko, pa morda on še polovico toliko ni zanj dal, kakor sedaj tirja. Izvrstno blago! pravi kdo drugi, jaz ga le zato tako po ceni dam, ker mi je na poti, ker bo kupčijo pustil itd. Kdor kupi, pa kmalu vidi, da je bil nalagan. Oj, ljubi moji; saj ni nič čudnega, da je zmerom manj zaupanja v življenju in kupčiji. To prihaja od nepravčnosti, katere je kriv marsikak kupec. Marsikom, ki na vatle blago meri, bi mu kdo drugi na vatle tudi laž lahko zmeril. Ali je to prav? Glejte, koliko laži se stori pri kupčiji!

5. Mnogo je tudi takih, ki se lažejo iz strahu pred kaznijo, katero so zaslužili. Koliko jih je, ki kar lahkomišelnostjavendan živijo in se za svoje napake prav nič ne zmenijo. Ako pa kaj napačnega store in kaznen zaslužijo, sramujejo se to povedati in skrivajo. Kazen so zaslužili, pa bi jej radi ušli. Da to dosežejo, pomaga jim laž. Jaz tega nisem storil, laže se otrok staršem, jaz tudi ne, pravi drugi, jaz tudi ne, pravi tretji, pa morda so vsi trije krivi. Tako se lažejo tudi podložniki svojim predstojnikom. Ako čast ali premoženje pride v nevarnost, marsikdo se nič ne sramuje in ne boji, da svojo laž celo s prisego potrdi. Ali ni to žalostno? Namesto, da bi greh spoznal in se poboljšal, pa ga zakriva in stori nov greh, navadno mnogo večji, nego je bil prvi.

Zato, kristjani, varujte se, da ne storite nič takega, kar bi morali zakrivati; potem vam ne bo treba bati se in tudi laži se boste obvarovali. Kdor pa je grešil, ta mora svojo napako spoznati in jo, ako je treba, tudi očitno priznati. K temu nas spominja tudi sveto pismo, rekoč: „Kdor svoje grehe zakriva, temu

se ne bo dobro izteklo; kdor pa jih očitno prizna in se poboljša, ta bo usmiljenje dosegel.“ (Preg. 28, 13.) To se nanaša seveda pred vsem na usmiljenje božje; a vendar obračamo lahko tudi na usmiljenje, katero prejme od ljudi.

K duhovniku, ki je bil pred leti dušni pastir v jetnišnici, je prišel lep oblečen človek. Prijazno je pozdravil gospoda in potem molčal. Ker je duhovnik čakal, kaj ga bo vprašal, reče mu smeje se oni mož: „Gospod, ali me ne poznate? Jaz sem tisti človek, ki sem bil nekdanj v oni ječi zaprt, kjer ste bili vi moj dušni pastir in spovednik. Ko sem bil iz ječe izpuščen, poslovil sem se še posebno pri vas in vas vprašal, kaj naj rečem, ako me kdo vpraša, kje sem bil zadnja tri leta, kaj sem delal. Vi ste mi rekli: Govori povesod in vselej resnico! Jaz sem vam odgovoril, da bo to težko, ker delavec sem in komurkoli povem, da sem bil v ječi zaprt, vsak me bo odpodil. Vi ste me osrčili, naj vendarle govorim resnico, češ, ako ste se poboljšali in boste resnico govorili, bo že Bog za vas poskrbel; laži pa ne bo podpiral. Sklenil sem tedaj, da bom govoril povesod le resnico, naj pride karkoli. Prišel sem k bogatemu trgovcu in se mu ponudil v službo. Pokazal sem mu svojo službeno knjižico, v kateri so me vsi dosedanji gospodarji pohvalili, da sem dober, priden delavec. Gospodu je bilo to všeč. Potem pa pravi: ‚Kje ste bili zadnja tri leta, o katerih v knjižici nič ni zapisanega?‘ Meni je vsa kri v lice šinila; že mi je bila laž na jeziku, da bi se z njo izrezal iz zadrege. A v tistem hipu sem se spomnil vas in vašega opomina, naj vedno le resnico govorim, da bo gotovo Bog vse prav obrnil. In res, osrčil sem se in rekel naravnost: ‚Zadnja tri leta pa sem bil v ječi zaprt zaradi goljufije.‘ Gospod me začuden pogleda in pravi: ‚Kako pa si upate vi komu v službo se ponuditi, ko sami pravite, da ste bili že cela tri leta zaradi goljufije pod ključem?‘ Jaz sem mu odgovoril: ‚Res sem goljufal, a sem se zato tudi spokoril. V ječi sem trdno obljubil, poslej pošteno delati in živeti. Pri slovesu iz zapora so mi pa rekli moj dušni pastir, naj nikoli ne lažem, temveč vedno govorim resnico. In to obljubo sem sedaj spolnil.‘ Gospod mi nato zadovoljen pravi: ‚No, upam, da, ker si spolnil drugo težko obljubo, boš spolnoval tudi prvo, ki je ložja, da boš poslej pošten. Zato te vzamem v službo!‘ Bil sem res mnogo let pri tem gospodu, delal sem pridno in pošteno. Gospod me je rajši imel nego vse druge. Napravil sem si poslej premoženja in se potem oženil. Pri tej priložnosti mi je gospod dal zastonj par sto goldinarjev, ker sem bil vedno priden in zvest. Sedaj živim srečno s svojo družino, vsega imam zadosti; božji blagoslov me povesod spremlja. Vi gospod ste mi bili vsa leta pred očmi kot moj angel varih. Vam se moram za vse zahvaliti, kar sem in kar imam, ker le vaše besede so me spravile na pravo pot. Sklenil sem, enkrat vas poiskati in se vam za vse to zahvaliti, in sedaj sem prišel, da to storim.“ Solze hvaležnosti so zalile

presrečnega moža; tudi duhovniku so oči rosne postale in rekli so: „Ne meni gre hvala, temveč vam, ki ste obljubo in sklep spolnili, pred vsem pa hvala Bogu, ki je vse tako lepo obrnil!“

Glejte, kristjani, kako Bog obilno plačuje tistega, ki se laži varuje in govori resnico. In četudi je tisti kaznovan, ki je kaj zagrešil, vendar je kazen onega, ki svojo napako prizna, navadno milejša, nego onega, ki jo trdovratno taji. Ali ni torej boljše svojo krivico priznati, nego pa lagati se zopet in zopet, pri vsem tem pa vedno bati se, da laž pride na dan, ako ne že na tem svetu, gotovo pa enkrat pred vsevednim večnim Sodnikom?

II. Naj laž izhaja iz kateregakoli vira ali vzroka, vendar je vedno greh, in sicer včasih celo velik greh.

1. Bog sam je prepovedal laž v 8. božji zapovedi: „Ne pričaj po krivem zoper svojega bližnjega.“ V svetem pismu pa je mnogo izrekov, ki naravnost laž prepovedujejo. Že v starem zakonu bemo: „Varuj se laži.“ (2. Moz. 23. 7.) Ne smete se lagati in drug drugega goljufati. (3. Moz. 19. 11.) V Salomonovih pregovorih čitamo: „Lažnjive ustnice so Gospodu gnusoba.“ (Preg. 12. 12.) „Sramoten madež je laž na človeku.“ (Sir. 20. 26.) „Odložite laž,“ opominja apostol Pavel, „vsakdo naj govori resnico s svojim bližnjim, zakaj mi smo udje med seboj.“ (Efež. 4. 25.)

Iz tega pač vsakdo lahko spozna, kak greh je laž, da laž je vselej pregrešna, da se nikoli ne sme izreči. Salomon pravi v pregovorih (12. 12.): „Šest reči je, katere Gospod sovraži, in med temi so lažnjivi jeziki.“ Ravno to uče tudi sv. očetje. Sveti Ambrož pravi: „Varujte se, bratje, laži; zakaj vsi, ki laž ljubijo, so otroci satanovi.“ Satan se v svetem pismu imenuje: „Lažnik od začetka in oče laži.“ (Jan. 8, 49.) Sv. Efrem uči: „Kdor ima veselje nad lažjo, bo izgubil vse spoštovanje in vero, zakaj pri Bogu in pri ljudeh se zameri. Zabit in zvit je lažnjiv človek; ni je večje srčne rane in večje sramote kakor ta, zakaj lažnivca povsod preganjajo in zaničujejo.“ Sv. Tomaž Akvinski pa pravi glede na današnjo evangeljsko zgodbo, ko je Jezus rekel: „Dajte cesarju itd.“ to-le: „Kdor laže, nosi podobo satanovo na sebi, ki je bil lažnik od začetka. Tisti, ki ga posnemajo, so podobni ponarejenemu denarju; in o teh ponarejenih denarjih, ko bodo sodnji dan predenj položeni, bo vprašal: Čegava je ta podoba? In ko bodo odgovorili: Satanova, bo on precej dostavil: Dajte satanu, kar je satanovega!“

2 Kdor laže, zlorabi svoje dušne in telesne moči. Bog nam je dal pamet, da resnico lahko spoznamo, dal nam je tudi jezik, da svoje misli in nasvete lahko svojemu bližnjemu povemo. Lažnik pa zlorabi vse to; govori drugače nego misli, svojemu bližnjemu z govorjenjem več škoduje nego koristi, ker namesto da bi ga prav poučil, pa ga z lažjo zapelje.

3. Kakšen greh je laž, kaže se tudi že iz tega, da človeku vedno kazen prinese. Koliko ljudi laž pahne v nesrečo. Ta ali oni se kaj nalaže o kom, spravi ga ob dobro ime, ob veljavo, ob zaupanje, kar mu škoduje morda do smrti. Koliko hudega se na svetu zgodi zaradi laži, komaj sprevidimo natanko. Kdor je bil enkrat nalagan, ta se ne da spet kmalu nalagati; in potem ne verjame, čeprav mu kdo resnico pove. Koliko trpi kupčija zaradi laži, koliko lepih prijateljstev se razdere! Kjer človek človeku več ne zaupa, tam je hudo živeti, ker ni ljubezni. In kdo je tega kriv? Lažnik!

Da, laž je res gnusoba pred Bogom; Bog sovraži laž. Zato je Bog marsikdaj laž kaznoval kar s smrtjo. Ko sta Ananija in Safira nalagala sv. Petra, rekel jima je: „Nista lagala meni, temveč sv. Duhu.“ In oba sta na mestu umrla.

Sv. Jakob, škof v Nizibi, v Mezopotamiji, je bil jako radodaren mož. Nekdaj so ga hoteli nalagati, da bi kaj od njega dobili. Ko so videli, da se bliža, se je vlegel eden v krsto in pokrili so ga z mrtvaškim prtom. Ko pride tje, ga poprosijo, naj jim da vsaj toliko, da ga bodo mogli pokopati. Škof je dal in potem molil za rajnega. Ko je šel škof naprej, so prt zopet odgrnili, a oni človek je medtem res umrl. Oni lažnivci so se skesali in škofu svojo laž odkrili. Ta pa je zopet molil za rajnega in ga v življenje obudil.

Kristjani, varujte se laži, ker Bog laž hudo kaznuje na tem in na onem svetu. Kaj lepo in ostro piše pobožni pisatelj Fornerus: „V svetem pismu beremo, da je Kristus vsakovrstne grešnike izpreobrnil in vzel za svoje učence. Iz skopuhov je vzel Caheja in Mateja; iz sovražnikov sv. Cerkve Pavla, iz ničemurnih, razuzdanih ljudi Magdaleno, iz roparjev in morilcev Dizma, desnega razbojnika, iz malikovalcev stotnika pod križem, toda od lažnikov in hinavcev ni vzel nobenega. In zakaj nobenega? Ker Kristus je pot in resnica; torej noben grešnik njemu ni tako nasproten nego lažnik. Le-ta je duševno bolj soroden satanu, ki je oče laži, nego Bogu, ki je resnica.“

Pokazal sem vam, kako ostuden greh je laž, in vendar koliko je ljudi, ki laži več nimajo za greh, a to jih pred Bogom nikakor ne opravičuje. Poslušajmo torej opomin sv. Pavla, ki kliče: „Odložite laž, vsakdo naj govori resnico s svojim bližnjim.“

† J. Benkovič.

2. Katehetične pridige.

V. Angeli.

Glej, jaz pošljem svojega angelja, da hodi pred teboj in te varuje na potu, in te pripelje v kraj, ki sem ga ti pripravil. II. Moz. 23. 20.

Ako premišljujemo božje stvarstvo, takoj opazimo, da so vse stvari urejene po stopnjah, od nepopolnih do popolnejših. Na najnižji stopnji so pač nežive stvari, kot prst, kamen, rudnine. To se ne giblje in ne raste. Na drugi stopnji so rastline, ki kažejo že nekaj življenja, se razvijajo in rastejo, toda ne gibljejo se same od sebe. V tretji vrsti so vsakovrstne živali, ki se spreminjajo, rastejo in se tudi gibljejo in premikajo. Na četrtem mestu je pa človek, razumno bitje, zveza tvarnega sveta z duhovnim. On ima telo iz zemlje, duh je pa od zgoraj vdihnjen in je obdarovan z umom in prosto voljo. To, kar smo zdaj našteli, vidimo. Iz tega pa naravno sklepamo, da bi morala biti med Bogom in človekom še bitja, ki bi imela samo duha z umom in prosto voljo, vendar pa brez tvarnega telesa.

Kar človeški um sluti, o tem resnično govori sv. pismo, ko na mnogih krajih omenja angele, ki so zgolj duhovi, ki imajo um in prosto voljo, telesa pa ne. In o teh čistih duhovih, angelih, vam hočem govoriti.

Bog je pripravil človeku, ki je le njegova podoba, tako lepo bivališče na zemlji; kako si je moral pač olepšati nebesa, bivališče svojega veličastva! In res, napolnil jih je z neštevilnimi čistimi duhovi, angeli. „Tisočkrat tisoč mu jih je streglo, in deset tisočkrat stotisoč jih je stalo okoli njega,“ tako piše prerok Danijel, ki jih je videl v prikazni. In Jezus sam je rekel Petru na Oljiski gori: „Ali meniš, da ne morem prositi svojega Očeta, in bi mi poslal več kot dvajset legij (72.000) angelov?“

Angeli so zgolj duhovi, ki imajo um in voljo, telesa pa ne. Ako nam jih pa slikarji in kiparji predočujejo kot male otročiče in zale mladeniče s perutnicami, nam hočejo s tem le pokazati, kako so lepi, v milosti božji, in kako so vedno pripravljene urno izvršiti božja povelja.

Zato namreč jih je Bog ustvaril, da ga molijo, ljubijo, mu služijo in ljudi varujejo.

Njihovo molitev je slišal prerok Izaija, ko se mu je prikazal Gospod Bog, in se glasi od veka do veka: „Svet, svet, svet je Gospod Bog vojskinih trum, vsa zemlja je polna njegovega veličastva.“ „Slava Bogu na višavah,“ prepevali so nad hlevcem v Betlehemu.

Kako angeli služijo Bogu, pripoveduje nam sv. pismo na premnogih krajih. Ondi slišimo govoriti Danijela, da je Bog poslal svojega angela, da je zavezal gobce levom, da niso njega požrli. K Mariji je bil poslan angel Gabrijel, da ji je oznanil, da je ona izbrana za Mater božjo. Ko je bil Peter čudežno rešen iz ječe, je dejal: „Zdaj vem res, da je poslal Gospod svojega angela in me je otel Herodove roke.“ Kjerkoli skoraj odpreš sv. pismo, boš našel, kako pošilja Bog angele kot svoje služabnike, da varujejo dobre in kaznujejo hudobne po zasluženju in tako bo tudi sodnji dan Sin božji „poslal svoje angele, da bodo zbrali njegove izvoljene od četverih vetrov, od konca do konca neba.“ In zopet na drugem kraju govori Učenik: „Sin človekov bo poslal svoje angele in bodo pobrali iz njegovega kraljestva vse pohujšanje, in tiste, ki krivico delajo, in jih bodo vrgli v peč ognja. Ondi bo jok in škripanje z zobmi.“

Prav posebna služba angelov je pa ta, da varujejo nas ljudi in se zato tudi imenujejo angeli varuhi. „Svojim angelom je zapovedal zavoljo tebe, da naj te varujejo na vseh tvojih potih. Na rokah te bodo nosili, da kje ne zadeneš s svojo nogo ob kamen,“ tako govori Sv. Duh v sv. pismu. Nauk svete katoliške Cerkve je, da ima vsak človek svojega angela varuha. V sv. pismu najdemo na mnogih krajih, kako so angeli varuhi posebno skrbeli za svoje varovance. Dva angelja sta izpeljala Lota in njegovo družino iz nesrečne Sodome. Angel Rafael je spremljal po neznanem potu mladega Tobija, varoval ga nevarnosti, in mu izkazal mnogo dobrot. Danijelu v babilonskem levnjaku je prinesel Habakuka s kosilom, varoval je Judito na potu v Holofernov šator in zopet nazaj, Petra je izpeljal iz ječe, kjer je spal, vklenjen za roke in noge, med dvema stražnikoma.

Pa ne samo v svetem pismu se bere o varstvu in pomoči angelov, temveč imamo tudi iz vseh poznejših časov prav zanesljive priče skrivnostne ali pa tudi popolne očitne angelske brambe in varstva.

V Wörglu na Tirolskem je pred leti sv. Andreja dan obhajala tamošnja bratovščina svojo slovesnost in zato je bila cerkev ves dan polna vernega ljudstva. Zvečer po pobožnosti je ostal še pobožen deček v cerkvi in molil sv. križev pot. Kar naenkrat ga prevzame strašna tesnoba, niti molitvenika nima čas spraviti, neka nevidna moč ga s silo žene pri stranskih vratih iz cerkve. V istem hipu zasliši za seboj votlo gromenje. Cerkvni obok se je vdrl in oblaki prahu so se vsuli skozi razbita okna. — Od kod tak nenavaden strah, ako ne od skrbnega angela variha?

Pobožni Overberg se je podal nekoč z večjo družbo na potovanje. Voznik izgubi v temni, viharini noči pot in ni bilo drugače, da so morali v samotni kmečki hiši iskati prenočišča. Pozno v noč je še molil Overberg brevir in, ko ga zmoli, ogleduje in preiščuje pobožnih misli podobico angela variha, ki jo je imel v brevirju. Kar naenkrat se odpro vrata in noter stopi zal mladenič, ki mu pravi, da mora pred eno uro čez polnoč to hišo zapustiti. Ko Overberg še dvomi, ako se ni morda zmotil, pogleda še enkrat prav natanko mladeniča in tedaj opazi, da je ravno takega lica, kot angel na podobici. Zdaj zbudi svoje tovariše in vsi grede tiho skozi okno, naprežejo in se odpeljejo. Drugo jutro pa zvedo, da so se roparji domenili, da vdero ob eni uri ponoči v njihovo spalnico in jih vse pomore.

Iz takih in enakih dogodb razvidimo, kako angeli skrbé že za naše telesno blagostanje; mislimo si pa tudi lahko, koliko bolj varujejo pa šele našo neumrjočo dušo pred nevarnostjo in pogubo. Ali pa še ni morda vsakteri izmed vas izkusil, da je imel ob priliki, ko bi se imel prvič zlagati, ali prvič iti v slabo tovarišijo, ali bil v nevarnosti storiti kdaj kaj nespodobnega, ali ni vsakteri izmed vas občutil nekega posebnega strahu, neke posebne sramežljivosti in naj bi bil še tako sam in v samoti. In ali ne občuti vsak po storjenem grehu neke posebne pobitosti in žalosti in ako tudi nihče ne ve za njegov prestopok. Glejte, to je opomin, to glas tvojega angela variha. Za tvojo stanovitnost te pa hvali in, ko zmagaš skušnjavo, tedaj ti pa napravi posebno veselje v tvojem srcu. Godi se ti kot Jezusu, ko je premagal trojno skušnjavo hudobnega duha, namreč pristopijo k tebi angeli in ti strežejo v tvojem srcu.

Posebno pa so angeli naši varihi in pomočniki ob smrtni uri. Samega Jezusa je potolažil angel v smrtnem boju na Oljiski

gori, kolikor bolj bo tolažil in varoval tudi nas, ker smo njegove pomoči še toliko bolj potrebni, in nas bo peljal po varnem potu v našo večno domovino. Zato molijo duhovniki pri umirajočem: „Sveti angeli naj te peljejo v naročje Abrahamovo, in naj te prineso pred obličje Najvišjega!“

Za to službo, namreč, da Boga molijo, ljubijo, mu služijo in ljudi varujejo, jih je Bog ustvaril. Z zvestim spolnovanjem te svoje službe naj bi si zaslužili svoje plačilo: večno srečo in veselje v nebesih. Ker imajo angeli prosto voljo, jih je Bog dal na poskušnjo, da bi se pokazalo, ako bodo hoteli podvreči svojo voljo volji božji. Veliko angelov je poskušnjo dobro prestalo, veliko jih pa tudi ni hotelo ubogati Boga in se je uprlo zoper njega, zato jih je Bog kaznoval, zanje ustvaril pekel in jih pahnil vanj. Iz dobrih nebeških duhov so postali hudobni duhovi.

Na kakšno poskušnjo jih je Bog postavil, tega nam sveto pismo ne pove, vendar pa sklepajo cerkveni učeniki iz nekaterih mest svetega pisma, da so se pregrešili zavrženi angeli z napuhom. Pri preroku Izaiju se namreč bere: „Kako si z neba padel Lucifer, ki si zjutraj vzhajal . . . ki si rekel v svojem srcu: V nebo pojdem, nad zvezdami božjimi bom povišal svoj prestol . . . Pojdem nad višavo oblakov, in enak bom Najvišjemu.“ „Kdor se povišuje, bo ponižan,“ pravi Gospod, in tako se je tudi zgodilo zavrženim angelom: pahnjeni so bili v peklensko brezdno. Sv. Peter piše namreč: „Bog tudi angelom, ki so grešili, ni prizanesel, temveč jih je s peklenskimi vrvmi v brezdno potegnil, in jih izročil v trpljenje, da se sodbi prihranijo.“ (II. Petr. 2, 4.)

Po grehu so se pa hudobni angeli tudi popolno predru-gačili. Njihova dobra narava se je spreobrnila v slabo in hudobno. Bog jih je ustvaril, da bi ga molili in ljubili, toda zdaj ga preklinjajo in z vso zlobo sovražijo. Po božji volji bi morali njemu služiti in ljudi varovati, zdaj pa Bogu vedno nasprotujejo in, kjerkoli morejo, škodujejo človeku na duši in na telesu. Sv. Peter (I. 5, 8. 9.) piše: „Bodite trezni in čujte, ker hudič, vaš zoprnik, hodi okoli kot rjoveč lev, in išče, koga bi požrl.“

Da, zgodi se celo, da se hudobni duh polasti tudi celega človeka, da ga obsede. Ob Jezusovem času je bilo prav mnogo obsedencev, pa tudi današnje dni se semtertje primeri, da koga obsede hudobni duh.

Pri sv. krstu smo se odpovedali hudobnemu duhu, njegovim delom in njegovemu napuhu. Spominjajmo se večkrat krsne ob-

ljube in ne imejmo nič opraviť s hudobnim duhom. Njegovo ime naj se ne kliče v naših hišah in njemu naj se ne izdajajo vaši otroci in posli in druge vaše stvari.

Spominjajte se vedno svojih angelov varihov, ki prebivajo vedno v vaših hišah in vas spremljajo po vseh vaših potih. Priporočajte sebe svojemu angelu varihu in otroke svoje njihovim angelom varihom. Poslušajte njihov glas in opomin. Blagor vam, ako boste poslušali glas angela variha, ki vas svari pred grehom in nevarnostjo; nedolžni boste ohranili svojo krstno čistost ves čas svojega življenja. Gorje pa onim, ki ne poslušajo svojega angela variha; že zgodaj izgube svoj najdražji zaklad, svatovsko oblačilo svoje srčne nedolžnosti, in potem žive življenje polno bridkosti, žalosti in zapuščenosti. Nikdar ne pozabimo besed, ki jih govori Gospod Bog: „Glej, jaz pošljem svojega angela, da hodi pred teboj, in te varuje na potu, in te pripelje v kraj, ki sem ga pripravil. Glej nanj, in poslušaj njegov glas, in nikar ga ne zaničuj, ker ne bo zanesel, kadar grešiš, in moje ime je v njem.“ (ll. Moz. 23, 20. 21.)

Ferdinand Gregorec.

Sv. Rafael in izseljevanje na tuje.

(Govor za 21. pobinkoštno nedeljo, naročen od Družbe sv. Rafaela.)

Danes stoji zapisan v pratiki neki god, katerega ljudje malo poznajo. Če bi vprašal koga izmed vas: kakšnega svetnika god imamo danes? — bi mi marsikdo ne vedel odgovoriti. Pa če tudi poznamo tega „svetnika“, častimo ga in priporočamo se mu premalo. Vi poznate pač mnoge svetnike kot priprošnjike ali patrone v raznih potrebah, posebno v boleznih ali za blagoslov in srečo na polju in pri živini. To je vse prav. A novi časi — nove potrebe. Če častimo razne svetnike v posameznih stiskah in potrebah, potem potrebujemo sedaj nekega priprošnjika in patrona, katerega doslej niso toliko potrebovali, zato pa tudi ne veliko poznali in častili, — naš čas pa nujno zahteva, da se ž njim bolje seznanimo ter se mu pogosteje priporočamo. Zato vas želim jaz danes v tej uri z njim nekoliko seznaniti. To je namreč ravno današnji godovnjak: sv. n a d a n g e l R a f a e l.

Sv. Rafaela god torej danes Cerkev obhaja. Sv. Rafaela imé se imenuje in kliče v litanijah vseh svetnikov. Sicer pa mnogi ne vedo veliko o njem. Seveda on prebiva v nevidnem svetu, kot

zgolj duh, — eden izmed prvih, ki služijo ob prestolu božjega Veličanstva. Enkrat pa se nam je razodel, enkrat ga je Bog poslal na zemljo v službo ljudem. In ta njegov pohod na zemljo nam je zapisan v bukvah razodetja božjega, v svetopisemski knjigi Tobijevi. To, kar je popisano tam, nam popolnoma zadostuje, da tudi nas napolni z velikim zaupanjem v njegovo varstvo in priprošnjo.

Ko so bili Izraelci v asirski sužnosti — tako nam pripoveduje Tobijeva knjiga — je bil med njimi tudi Tobija, mož bogaboječ in zvest veri svojih očetov, ki se sredi poganov živeč ni dal zavesti v njih zmote, ampak je tudi na tujem vedno natanko izpolnoval zapovedi svoje vere, obiskoval svoje rojake v prognanstvu in jih tolažil, mrliče pa ponoči skrivaj pokopaval. Zato ga je Bog blagoslovil in mu dal sina, — pridnega in pobožnega kakor je bil on, — kateremu je dal tudi ime Tobija. Ko je mladi Tobija odrasel, pošlje ga oče v tujino k nekemu Gabelu, iztirjat star dolg. Ko se mladi Tobija na pot odpravlja, ponudi se mu za spremljevalca zal mladenič, o katerem se pa ni znalo, ne odkod, ne kdo da je. Res spremlja ta neznanec mladega Tobija na celi dolgi poti; tjegrede ga reši pred nevarno ribo, ki je pretila Tobiju, ji vzame in shrani njen zdravilni žolc, preskrbi Tobiju nevesto, ukroti hudega duha, ki je pomoril že sedem ženinov te neveste, gre do Gabela in prinese srečno nazaj iztirjani dolg, spremi Tobija z nevesto in njeno obilno doto domov k očetu, in očeta samega — starega Tobija — ozdravi s shranjenim ribjim žolcem slepote ter mu vrne zopet blaženo luč oči. — Ko stari in mladi Tobija neznanega spremljevalca vzameta na stran in mu za vse izkazane dobrote ponujata polovico vsega svojega premoženja, tedaj pravi dotlej neznan mladenič: „Hvalite Boga nebes in vpriču vseh živih ga častite, ker vam je skazal svojo milost . . . Jaz sem namreč Rafael, eden izmed sedmerih, ki stojimo pred Gospodom . . . Zdaj pa je čas, da se povrnem k njemu, ki me je poslal; vi pa hvalite Boga in oznanujte vsa njegova čuda!“ . . . Tedaj sta tri ure na obrazu ležala in Boga hvalila; in ko sta bila vstala, sta oznanovala vsa čuda božja.“ Tob. XII., 6, 15, 20, 22.

To je zgodba o starem in mladem Tobiju, oziroma zgodba o nadangelu Rafaelu, kakor nam jo podaja sv. pismo.

Od tega časa sv. Rafaela poznamo in častimo kot zvestega spremljevalca na potu, kot variha ali patrona potujočih. — Kakor pa že rečeno: Če so ljudje kdaj potrebovali takega patrona, ga potrebujejo sedaj v teh naših časih. Zakaj? Zato ker niso nikdar toliko potovali, nikdar se toliko od doma podajali in po tujini hodili kakor dandanes. Danes ljudje tekajo in vró na vse strani

daleč od doma: v mesta, k tovarnam, v rudokope, na Nemško, v Ameriko, na vse kraje, in to posebno mladi neizkušeni ljudje, katerim je tu svet posebno nevaren. Preseljevanje in izseljevanje je neka velika, vse pozornosti vredna prikazen našega časa, ki je velikanske važnosti za srečo in blagor posameznih, ki se preseljujejo iz celega naroda, posebno za stanje krščanskega življenja in katoliške Cerkve. Zato je potrebno in primerno, da na dan sv. Rafaela, variha potujočih, govorimo o tej moderni prikazni preseljevanja in izseljevanja.

Kaj naj rečemo o tem? Dvoje vam rečem:

1. Nikdar ne hodi od doma brez potrebe!

2. Če moraš iti od doma, izroči se v varstvo sv. Rafaela in Rafaelove družbe, da ti iskanje časne sreče po tujini ne bo v škodo na duši in v večno nesrečo.

I. Ne hodi od doma brez potrebe! To obilno preseljevanje, to tiščanje v mesto, to izseljevanje na tuje, je postalo nekaka ljudska bolezen ali strast. Mnogi se izseljujejo ne iz potrebe, ampak iz gole navade, ker vidijo druge. Poznal sem mladeniča z dobrega grunta in z lepo doto. Lahko bi bil trden gospodar na domači zemlji. Pa ga je prijelo, da je moral v Ameriko. Vprašali so ga: zakaj, ko mu ni potreba. Odgovoril je: zato „ker je taka navada“. Pri domačem duhovniku se pred odhodom ni zglasil, — dasi ni bil ravno hudoben fant — pa da bi mu kdo kaj ne branil, jo je kar tako popihal čez morje, — seveda sreče iskat. Čez par mesecev potem je pa prišlo poročilo domov, da je v Ameriki — vtonil. Taka je sreča ameriška! Treba ti je bilo v Ameriko tonit hoditi, ko bi bil še danes lahko živ, zdrav, premožen in srečen na domači zemlji!

To je pa, dragi moji, samó en žalosten slučaj izmed stotisočerih. Vsak gre od doma — za srečo. Srečen hoče biti človek na zemlji. In doma ni dovolj srečen. Domača streha, domača hrana, domača obleka, domače življenje — to mu ni dovolj, ne čuti se dosti srečnega, on si hoče kaj boljšega. — No, dobro! Ne govorimo zdaj o dušni in o večni sreči, ki človeka napravi res trajno in nedopovedljivo srečnega, — recimo, da je vsa človekova sreča v dobri jedi in pijači, v loncih polnih mesa, in v sodih, polnih vina, v gosposki obleki in zložnem življenju, v rumenih cekinih in polnih mošnjah, v trdnem zdravju in dolgem

življenju — zakaj to so reči, katerih ljudje po svetu iščejo — toda če bi bila res samo v tem vsa sreča človekova, koliko je ljudi, ki jo na tujem v resnici dosežejo? Koliko jih je v svojih upih bridko prevaranih! Koliko se jih ponesreči na tujem! Posebno iz Amerike prihaja čudno veliko poročil o ponesrečenih naših rojakih: na železnici ali pri nevarnem delu, v tovarnah in rudnikih. Nobeden izmed teh bi ne bil šel od doma, ko bi bil vedel, kaj ga čaka. Toda vsak je želel in tudi upal biti srečen. Koliko si jih na tujem nakoplje smrtno bolezen, koliko se jih sploh zgubi ali na stara leta s strtimi močmi priberačijo v domači kraj! Tu imaš srečo zemeljsko! Srečen je človek, ljubi moji, ne kadar se koplje v zlatu, ampak kadar je z malim zadovoljen. Čim več pa ima potreb in željá, tem bolj je nesrečen, ker mu jih je težko izpolniti.

Kaj pa če vprašamo šele po dušni in večni sreči! O kako malo ljudi je na to srečo mislijo in zanjo skrbe! Kako lahkomišlno, grabeč za časno srečo, večno zapravljajo! Kaj menite, ali gre kdo zato v Ameriko, da bi se ložje zveličal, da bi gotovejše v nebesa prišel? Ah, to je zadnje, na kar misli tak popotnik! Lonci, polni mesa, in žepi, polni dolarjev, to so reči, ki ga vabijo in vlečejo v Ameriko. In vendar je še vedno res in ostane res skoz vse čase, kar je govorila večna Resnica: „Kaj pomaga človeku, če cel svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi!“ Jezus ne pravi: „svojo dušo pa pogubi, ampak na svoji duši le škodo trpi.“ Torej že te male škode na duši ne odvaga vsa zemeljska sreča! Kaj ti torej pomaga, če vso Ameriko pridobiš, če postaneš milijonar, če postaneš kneginja in kraljica — ako na svoji duši pri tem škodo trpiš! Kaj pa šele, ako dušo popolnoma pogubiš! „Kako zameno bo dal človek za svojo dušo?“ S čem boš odvagal to neskončno izgubo? Ali te bodo mar rumeni cekini ali ameriški dolarji rešili? . . .

Nevarnost za dušo je sicer doma tudi — tudi tukaj moramo delati s strahom in trepetom, da je ne zgubimo — a na tujem je nevarnost vendar še mnogo večja. Kako lahko pridete med slabe ljudi, med ljudi, ki nimajo nobene vere, — in mladega človeka kako hitro se primejo slabi zgledi, kako je sprejemljiv za sladko zapeljivo govorjenje! Posebno po mestih je nevarnosti za vero in čednostno življenje neprimeroma več kakor na deželi. Tudi po mestih je mogoče živeti krščansko, je prilike za pobožnost dovolj, — a koliko je tam sprijenosti, in nevera ima

svoj sedež ravno po mestih. (To razmerje med mestom in deželo se lahko nadrobneje izpelje!)

Po vsem tem, kar sem vam povedal, ponavljam: če ti ni sile zapuščati doma, ostani domá! Zemlja, na kateri si se rodil, ti je najprva namenjena, da na njej živiš. Le če tukaj ni prostora, potem šele si izbiraj drug kraj! „Ljubo doma — kdor ga ima,“ so rekli včasih in naj bi veljalo še vedno! Drug pregovor pravi: povsod dobro, doma najbolje. Tica ljubi gnezdo, kjer se je izvalila, in človek mora ljubiti, kakor starše, ki so mu dali življenje, tako tudi kraj, na katerem je zagledal luč sveta.

Zato to občno preseljevanje, kakor je zdaj v navadi, ni posebno vesela prikazen in ni brez velike škode za krščansko življenje. Na tisoče in milijone ljudi se zgubi po svetu Cerkvi katoliški in krščanskemu življenju.

Zato ljubite svoj dom; cenite bolj svoj stan, naravno in zdravo življenje na kmetih! Nebes pa na zemlji ni nikjer in jih ni treba iskati. Vsa zemeljska revščina, ki nas obdaja, nas ne-prestano opominja, da si moramo iskati boljše domovine, kjer je doma trajna sreča in odkoder se ne bomo želeli seliti nikamor naprej.

II. Če pa, prijatelj, misliš, da moraš iti od doma, če te res sila žene po svetu, potem ti pa želim, da te nadangel Rafael spremlja po vseh tvojih potih in ti voščim, kakor je voščil stari Tobija svojemu sinu in njegovemu spremljevalcu: Bog bodi z vama na potu, njegov angel vaju spremljaj in hodita srečno!

Da si boš zagotovil angelovo in božje varstvo na potu in v tujini ter srečo na telesu in duši, moraš tudi sam storiti, kar ti služi v srečo.

Ako greš torej po svetu, pazi nato, kar ti tu priporočim in stori tako!

1. Oglasi se pred odhodom domačemu dušnemu pastirju! Dušni pastir ima vendar skrb za svoje ljudi, njemu ne more biti vseeno, kje hodijo in kako se jim godi, pa je z njimi tudi v zvezi nekako kakor oče s svojimi otroci... Prvič je torej spodobno, da se pred odhodom iz župnije poslovíš pri očetu te velike družine, v kateri si dozdej živel, namreč župnije. — Drugič je pa tudi koristno zate, če se oglasiš. Duhovnik marsikaj ve, kako je po svetu, česar morda ti ne veš, in te lahko opozori na to in ono, ker potrebuješ tudi kakega pisanja, izpričevala seboj na pot, da se ž njim izkažeš, kdo in od-

kod da si. Ako šele pozneje iz tujine domov prideš po kako potrebno listino, se ti lahko odgovori: te ne poznam, tudi ti mene nisi poznal. „Dober pastir pozna svoje ovce in one poznajo njega.“ Bilo bi razžaljenje za dušnega pastirja, ki ima skrb zate, ako bi se ti ne zdelo pred odhodom vredno reči mu: Z Bogom!

2. Prejmi pred odhodom svete zakramente! Če je naše življenje že vedno v nevarnosti, je na dolgi poti še bolj. Zato bo vsak kolikaj skrben kristjan, preden gre na kolikaj daljno pot, svoj dušni stan dejal v red in svete zakramente prav posebno dobro pripravljen prejel.

3. Vzemi s seboj kake dobre knjige, časnik, rožni venec in druge vnanje pomočke krščanskega življenja! To velja za vse, a posebno one, ki gredo ven iz domovine, v daljne kraje, v kraje zlasti, kjer govore drug jezik. Če te drug domačih ne more spremiti, dobre bukve lahko gredo s teboj, ti po poti in na tujem kratek čas delajo, te poučujejo in tolažijo, ko drugega učenika in svetovavca nimaš. V tujini si gotovo naroči domač dober časnik, eden ali več (Bogoljub, Domoljub . . .) To že prav posebno v tem slučaju, ako bi šel v tak kraj — kar ti pa nikakor ni svetovati — kjer nič jezika ne razumeš. Ako pridigarja ne razumeš, ti mora edino dober časnik (Bogoljub) nadomestiti pridigarja in pridige. — Rožnega venca seveda ne nosi samo s seboj, ampak ga pridno rabi! Med vožnjo po vlaku ali celo na morju, — kako lep čas imaš pozdravljati Marijo, morsko zvezdo, in se ji izročati v varstvo! Ne pozabi pa tudi na svojega angela variha, ki te spremlja, koder hodiš. Da bo svojo službo bolj z veseljem opravljal, priporočaj se mu v varstvo! Pa tudi na tistega, na katerega doslej morebiti še nikoli nisi mislil, ki je pa od Boga odločen varih potujočih, namreč na sv. nadangela Rafaela, nikar ne pozabi! V njegovem varstvu boš poteval varno kakor Tobija.

4. Na potu se ne daj ne zapeljati ne goljufati. Prvič ne zapeljati! Po poti ni brez dušnih nevarnosti; bodi oprezen, da se kam ne zamrežiš in zapleteš! Ogibaj se kolikor moč družbe drugega spola, ako hočeš neomadeževan vedno ostati! Pazi posebno na prenočiščih in ležiščih, da bo vse dostojno! — Posebno je treba opozoriti dekleta, naj bodo previdne na potu in v tujih krajih, naj nikakor in nikdar ne potujejo same, naj se ogibljejo moških in ne verjamejo

sladkim besedam nobenega človeka, katerega ne poznajo! Pazijo naj tudi, ako iščejo službe, kaka je služba in kaki so ljudje, ki jo hočejo imeti. Nešteto deklet je bilo v tujini zapeljanih nele v greh, ampak tudi v najstranotnejšo sužnost, ker niso bile dosti previdne. Službe, v kateri ni časa za božjo službo in zakramente, nikakor ne sprejeti!

Ne dajte se dalje goljufati! Brezvestni agenti in drugi brezvestneži, katerim potniki v roke pridejo, jih strižejo, kar jih morejo. Zato bodite previdni tudi v tem oziru in se dobro poučite, za kaj in koliko, preden kaj izdaste.

V varstvo izseljencev se je ravno ustanovila družba, ki se imenuje po zavetniku potujočih, nadangelu Rafaelu: Rafaelova družba. Dušno in telesno varstvo izseljencev je namen te družbe. Kdor se pred odhodom oglasi pri domačem župniku, bo dobil „kažipot za izseljence“, ki ga je izdala ta družba. Vsak naj ga prebere pred odhodom; mu bo prav dobro služilo. Razen knjižice se dobi tudi listek ali znak te družbe — tega naj potnik natakne na sukno, da bo vsakdo takoj videl, da on potuje pod varstvom Rafaelove družbe. Agenti in kateri imajo s potniki opraviti, imajo več ozira na take potnike. V pomorskih mestih pa, v katerih izseljenci gredo na ladjo ali z ladje, ima družba svoje zaupnike, navadno duhovnike, kateri po teh znakih potnike takoj spoznajo, če treba se zanje zavzamejo, ter jih peljejo tudi k božji službi, katere naj bi noben izseljenec ne zamudil, ako mu je dana k temu priložnost. Tudi spoved se lahko opravi. V Novem Jorku pa ima družba svojo hišo, kjer biva slovenski duhovnik (P. Kazimir Zakrajšek), ki menda hodi navadno čakati, kadar ladja dojde; on potnike po teh znamenjih spozna, jih pelje v ono hišo, kjer imajo za kak dan zastoj ali vsaj zelo po ceni stanovanje, in ta gospod potem tudi nadalje poskrbi za izseljence, kjer je potreba. Družba izdaja v Ameriki tudi svoj časopis „Ave Maria“, ki obrača posebno pozornost slovenskim rojakom v Ameriki. Zato naj gotovo vsak, kdor že meni, da mora v Ameriko, potuje pod varstvom Rafaelove družbe.¹

¹ Žalibog, da Rafaelova družba še vedno nima v Ljubljani samostojne pisarne, kjer bi se potniki zglašali, še manj pa kako svoje prenočišče ali celo agenturo, kar bi bilo posebno dobro. Priglase sprejemajo v Ljubljani sedaj gospodje: Alojzij Kocmur, solicitor pri advokatu Vencajzu, Dunajska cesta, Medjatova hiša; Fr. Kristan, deželni nadoficijal, in Jernej Erman, deželni oficijal, oba v deželnem dvorcu. — Knjižice „Kažipot“ naj bi imel pač vsak župni

5. Ne hodi v kraj, kjer ni rojakov, ni cerkve in duhovnika blizu! To nam potrjujejo vsi: tisti, ki pridejo med dobre rojake in znance, v kraj, kjer je slovenski duhovnik, da razumejo pridigo in lahko opravijo spoved, tisti se lahko ohranijo na dobrem potu. Kateri se pa razgube na razne strani, kjer ni cerkve, ni duhovnika blizu, tisti ne slišijo nikdar pridige, ne gredo nikdar k spovedi in sv. maši, se cerkve popolnoma odvadijo in se čisto zgube. Zato v take kraje nikdar in nobeden! Kdor gre v tak kraj, je skoro kakor bi se napotil v pekel. — Ako pa omenjam dobrih rojakov, moram pa prav odločno posvariti pred slabimi znanci in rojaki. Veliko naših ljudi v Ameriki in na Nemškem zelo slabo živi; popivajo, zapravijo vse, kar imajo, se tudi kakor pijanci sploh radi pretepajo ter so polni vseh nerodnosti. Pred takimi znanci in „prijatelji“ beži daleč proč, da ne boš njih števila še ti sam pomnožil, to je njim enak postal! Ogibaj se popolnoma takoimenovanih „salonov“, to je oštarij, ki so tudi za naše rojake v Ameriki velika kuga in poguba.

(Kako naj ravna izseljenec, ako pride v kraj, kjer je sicer cerkev in božja služba, pa on nič jezika ne razume, duhovnik pa njega ne, kako zlasti s spovedjo, o tem naj duhovnik ali javno ali privatno še posebe pouči, kakor uči „Pastirstvo“. Pridige naj nadomeščajo dobri časniki. Pri nevarnem delu naj se zlasti priporoča pogostno obujenje popolnega kesa).

6. Ko prideš na nov kraj, zglesi se takoj tamkajšnjemu duhovniku! Kakor doma posloviti, tako na novem kraju se zglositi! Dober kristjan si ne bo dal to dvakrat reči. On gre k duhovniku z veseljem, ne pa s tistim nepotreb-
nim strahom, katerega imajo taki, ki imajo slabo vest. Kakor domači tako tudi novi duhovnik želi poznati svoje ovce, in njegove naj poznajo njega. Prinesi s seboj krstni list ali kake druge

urad za potrebo v zalogi. Dobe se v Katol. bukvarni po 20 vinarjev. Znaki zdaj niso več listki ampak kot krona veliki lepi gumbi v treh narodnih barvah, ki se lahko zataknejo v obleko; dobe se na zahtevo po dopisnici od tajnika družbe g. Fr. Kristana (naslov kakor zgoraj). V zalogi naj bi jih imel pač tudi vsak duhovnik, odkoder se ljudstvo seli v Ameriko. — V najnovejšem času so pa tudi poklicana naša društva, zanimati in zavzemati se za izseljence v dušnem in telesnem oziru. Na podlagi sklepa občnega zbora S. K. S. Z. je vsako krščansko društvo pozvano, ustanoviti izselniški odsek, o čemer bo dobilo še posebno navodilo. Isti poklic pa lahko izvršujejo tudi člani Marijine družbe, ki morajo biti duhovniku v pomoč v vsakem in torej tudi v tem oziru.

listine, da spoznajo, kdo in odkod da si. — To pa velja za vse kraje in ne morda samo za Ameriko. Kamorkoli se preseliš iz domače fare, ena prvih tvojih potov, ako si kaj kristjana, bo k dušnemu pastirju, katerega boš potreboval ob resnih prilikah življenja.

7. Vstopi na novem kraju v tamkajšna krščanska društva in družbe! Taka društva imajo zdaj skoro povsod v Evropi in Ameriki, in skrbi, da se jim gotovo pridružiš! Posebno mladi ljudje nujno potrebujejo takih društev. Tam dobite dobro tovarišijo, pošteno zabavo, potreben poduk in morda tudi denarno podporo v bolezni. Ta društva so močna podpora cerkvi; torej podpirajte jih tudi vi! — Vi, Marijini družabniki, vi imate pa še posebno stroge dolžnosti, da se — če greste iz domače fare — zglosite pri vodniku družbe, kjer dobite družbeno izkaznico (jih mora imeti vsak družbeni vodnik v zalogi!) in se ž njo pri prvi priložnosti predstavite in izkažete pri vodniku družbe na novem kraju, ako je ondi družba. Kdor bi to opustil, bo tudi doma iz družbe izbrisan. Na to pazite še posebno, če greste v mesta: Ljubljano, Trst, Gorico, Reko itd.; tam so povsod Marijine družbe, katerim se gotovo pridružite!

O časnikih in knjigah sem že prej omenil. Nikdo ne bodi na tujem brez dobrega časnika, katerega si preskrbi od doma! List, kakor je Bogoljub, je na tujem le še bolj potreben kot doma. Mnogi rojaki, na tujem živeči, pripovedujejo, kako ljub prijatelj iz domovine jim je to. — V Ameriki imajo pa tudi svoje slovenske časnike. Enega — „Ave Maria“ sem že prej omenil in ga priporočam. Ako si pa želiš še drugih listov, moraš pa skrbno paziti, kaj boš naročil. Kajti tudi v Ameriki izhajajo zlasti Cerkvi sovražni listi, pisani žalibog v našem slovenskem jeziku. Dobé se pa tudi dobri, zato vprašaj skušene pa poštene krščanske znance, kateri list je dober in naročbe vreden.

S tem sem v glavnih obrisih povedal, kar potrebuje krščanski človek, ki hoče na tuje, posebno v Ameriko. Kdor misli, da res mora iti, drži se teh nauk! Bog vsakemu potniku ne pošilja vidnega angela-spremljevalca, kakor ga je Tobiju. Ti nauki, ako jih boš izpolnoval, ti bode nekak angel-spremljevalec na potu. Pa če jih boš izpolnoval, si boš s tem zagotovil tudi varstvo božje, katerega ti Bog ne bo odrekel, četudi ne boš videl angela ravno poleg sebe hoditi.

Za konec še eden, glavni nauk: Povsod pa kjerkoli hodiš po svetu, vedi dobro: Povsod je isti Bog, gospodar nas vseh, povsod iste njegove zapovedi, katerih si se učil doma od matere in v šoli, povsod pride za tem kratkim življenjem smrt, za smrtjo sodba, za sodbo pa — večnost, resnici ne moreš nikjer na svetu ubežati. Zato pomni dalje in imej pred očmi vedno: Kaj pomaga človeku, če cel svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi! Kaj pa šele celo, če svojo dušo popolnoma pogubi! . . .

Preden sklenem, pa še enkrat rečem: Ljubo doma, kdor ga ima! Povsod dobro, doma najboljše! Ljubite svoj dom, in nikar ga brez resnične potrebe ne zapuščajte! Nikar ne verujte preveč kričavim agentom, ki vas vabijo — tudi po katoliških listih; njim ni nič mar vaša sreča, ampak le lastni dobiček!

Če pa mišliš, da moraš od doma, ti pa želim, da te povsod spremlja zvesti in mogočni vodnik nadangel Rafael; naj te varuje pred vsemi vnanjimi nevarnostmi in pred napadi hudega duha, kakor je varoval mladega Tobija! — Hodi, koder boš hodil, srečno; išči pa zemeljske sreče tako, da pri tem — ne boš izgubil večne! Amen.

Opomba. Ako je pridiga predolga za eno nedeljo, se razdeli lahko na dve ali več. Vsak duhovnik ima kaj skušenj iz življenja in dogodkov izseljencev; s temi lahko pridigo preplete, še kak nauk doda in napravi iz nje cel ciklus. O tej stvari v naših časih ni dosti govoriti enkrat, ampak je treba pogostokrat.

Jan. Kalan.

Pogled na slovstvo.

A.

1. *Katoliški verouk* za višje razrede srednjih šol. *Druga knjiga: Resnice katoliške vere.* Spisal dr. Gregorij Pečjak, Ljubljana 1909. Založila „Katoliška Bukvarna“. (Cena K 2'80.)

Prva slovenska dogmatika! — Eppur si muove! Slovensko šolstvo in slovensko znanstvo vendarle napreduje!

Ako je človek vesel že samo dejstva, da smo dobili slovensko dogmatiko, je tembolj vesel, ko vidi, da smo jo dobili od moža, kakršen je dr. Gregorij Pečjak, sam temeljito teološko izobražen in ves oduševljen, da bi pravo religiozno izobrazbo posređoval tudi drugim, a najbolj vesel je, ko preuči knjigo in se prepriča, da je zares tehtovito delo.

Dr. Pečjak je razdelil dogmatiko v pet poglavij: o Bogu, o božjih stvareh, o odrešenju, o posvečevanju človeštva, o dovršenju sveta, torej po klasični shemi, ki se snuje na ideji: Bog — A in Ω, početek in cilj vesoljstva. Vsa poglavja je obdelal z veliko ljubeznijo: povsod odkriva božjo neskončnost,

neskončnost v lepoti, dobroti, modrosti, usmiljenju, a tudi pravičnosti. Seveda vse kratko in jedrno; značaj knjige mu ni dovolil, da bi se bil spuščal v globine in višine, kakor si mu je želela duša. Če je izraz kratek, je pa vsaka beseda premišljena in pretehtana. Vendar pa nudi v drobnem tisku, zlasti pa v do-dejanem „Berilu“ premnogo lepih mest in odstavkov, kjer so resnice poglobljene, obenem pa se odkriva tudi dogem topla in globoka poezija.

Ker že omenjamo „Berilo“, dodenimo takoj, da je bila jako srečna misel, z veronaukom združiti tudi berilo. Dr. Pečjakova dogmatika obsega 62 strani berila. Tu so nekatera poglavja iz dogmatike bolj podrobno obdelana, n. pr. dokaz za bivanje božje, povzet iz smotrnosti (o tem je cela jako zanimiva razprava, povzeta iz pisateljevega članka v „Katoliškem Obzorniku“); potem razni svetovni nazori in njih kritika; o dnevih stvarjenja, o izvoru človeštva in o človeški govorici. Potem je v berilu nekaj večjih mest iz sv. pisma, o božji previdnosti (Job), o brezboštvu (Rom.), slavospev Bogu (Sirah), evharistični teksti (tudi grško), o vstajenju (Cor.), nekaj himen; dalje nekaj klasičnih odstavkov iz Avguščina itd.

Ker so temelj vere naravne resnice, zlasti o Bogu in o nesmrtnosti duše, je prav in času primerno, da je pisatelj tudi v dogmatiki zlasti te dve resnici bolj na široko obdelal. Razpravi o Bogu in o neumrljivosti duše sta v tej knjigi, a tudi sploh o tej stvari v našem slovstvu najboljše: argumenti so tako pregledni in obenem precizni, da se misleč človek ne more odtegniti njih dokaznosti. (Seveda mora katehet posamezne stavke še bolj razdrobiti in z zgledi pojasniti, da se odkrije tudi manj vajenim mišljenja njih evidenca.)

Po tem ni treba dr. Pečjakove dogmatike še posebej priporočati. Tudi vsak duhovnik jo bo z veseljem jemal v roke, da si bo v lepem domačem jeziku obnavljal veličastno harmonijo krščanskega svetovnega nazora.

Dr. Aleš Ušeničnik.

2. *Katehetične pridige.* Druga ljubljanska škofijska sinoda ukazuje, naj bodo vsako leto skozi tri mesece v vsaki župniji katehetične pridige, v katerih naj se vsako leto obdela eno poglavje katekizma. „Mandamus, ut in qualibet parochia quotannis per decursum trium mensium conciones catecheticae instituantur, quibus quolibet anno pars quinta catechismi, ergo unum caput, sistematice explanetur atque per decursum quinque annorum totus catechismus maior concionibus catecheticis absolvetur.“ (Synodus dioecisana Labacensis II., pag. 29.) Ustreza je prošnjam gospodov sobratov, kakor tudi željam, izraženim na dekanijskih konferencah, je pričel z današnjim zvezkom objavljati katehetične pridige Duhovni Pastir. Pridige se bodo nadaljevale v 11. in 12. zvezku; v njih bo razložen nauk o veri in apostolski veroizpovedi. Drugo leto se bo obravnavalo drugo poglavje katekizma.

3. *Knjige Družbe sv. Mohorja l. 1910.* Družba sv. Mohorja je sklenila izdati leta 1910. sledeče knjige: 1. Koledar, 2. Večernice, 3. Leposlovna knjižnica, 4. Narodne legende, 5. Mollitvenik, 6. Prvi zvezek slovenske zgodovine, 7. XVI. zvezek sv. pisma in 8. Ganglovo povest: Trije rodovi. — Knjigi Sv. pismo in povest Trije rodovi se bosta pošiljali naročnikom, ki jih izrecno žele, ali namesto mollitvenika, ali pa proti doplačilu lastnih družbinih stroškov. Družbeniki bodo torej dobili kakor doslej po šest knjig, sedmo in osmo si pa vsakdo še lahko poleg naroči ali pa zamenja za druge. Brez dvoma bode vsa slovenska javnost z veseljem pozdravila „Slovensko zgodovino“, ki jo

izdelava veščak prof. dr. Gruden. Knjiga se bo bogato ilustrirala in bo brez dvoma ustregla nujni potrebi. Za ljudstvo in našo mladino bodo mične, ljubke legende, ki jih je zbral g. A. Medved. Legende bodo okrašene z izvirnimi risbami g. Koželja. Kot molitvenik se je družbi od raznih strani priporočala knjiga, ki se je že prevedla skoroda v vse evropske jezike: „Der beichtende Christ“. Spisal jo je frančiškan Hohenmaier. Delo je res praktično, zelo poljuden pouk o najrazličnejših vprašanih krščanske morale, in je bodo Slovenci z veseljem sprejeli. Da se sv. pismo da poleg drugih knjig le naročnikom, je družbeni odbor po daljšem razmotrivanju sklenil iz dveh razlogov: Vsako leto družbi pristopi kakih 5000 novih udov in starih toliko odpade. V 16 letih, odkar ta knjiga izhaja, je družbi pristopilo 80.000 novih udov, ki prvih zvezkov sv. pisma več nimajo in se radi tega za to sicer tako lepo knjigo ne zanimajo. Vdrugo je ta knjiga bolj duhovna, bogoslovna knjiga. Družba pa si hoče prizadevati, v bodoče objavljati med šesterimi družbenimi knjigami le spise, ki jih ves narod čita in želi. — (Nikakor nam ne ugaja odborov sklep, da se bodo „Zgodbe sv. pisma“ dajale samo naročnikom, ki jih izrečno žele. Tudi navedena razloga nas ne prepričata o tem, da je ta sklep koristen. Po našem mnenju je dolžnost slavnega društvenega odbora skrbeti za to, da prekrasna in najbolj koristna knjiga, kar jih je izdala Družba sv. Mohorja, pride v kolikor mogoče velikem številu med ljudstvo. Člani družbe, ki vstopijo nanovo in dobé le posamezne zvezke, si druge lahko dokupijo, da bodo imeli celotno delo. Le v korist Družbi sv. Mohorja bo, da slavni odbor ta sklep izpremeni. — Uredništvo.)

4. *Zgodovina novejšega slovenskega slovstva*. Spisal Ivan Grafenauer. Založila „Katol. Bukvarna“, Ljubljana 1909. Cena K 2.—. — Pisati zgodovino našega slovstva sistematično in z globokim umevanjem njenega notranjega razvoja je težavna stvar. To bo priznal vsakdo, kdor je zasledoval neštete varijacije tujih idej, ki so oplojale naše slovstvo tekom preteklega stoletja in so prekinjale njegov naravni tek, kažoč mu vedno in vedno nove smeri. Pri večjih narodih se razvoj literature vrši počasi in stopnjema, pri nas se je izvršil hitro in skokoma. Zato pri nas ni najti pravih prehodov, iz katerih bi zgodovinar in psiholog mogel razložiti nepričakovane plodove največjih pisateljev. Vzemimo n. pr. dobo od Vodnika do Prešerna. To ni razvoj, temuč velikanski skok, ki ga nam ne bo razjasnila niti najgloblja slovstvena zgodovina. Ivan Grafenauer je spričo tega dejstva zadel edino pravo smer, kateri more slediti naš slovstveni zgodovinar: on poizkuša razložiti naše literarne pojave iz struj in idej, ki so se pojavile na plodnejši tuji zemlji. Zato je Grafenauerjeva zgodovina, daši po obsegu majhna, psihološko veliko umljivejša in globlja, nego Glaserjeva. Prvi del obsega dobo od Pohlina do Prešerna (inclusive): prosvetljeno dobo in slovensko romantiko. Zlasti poslednja je začrtana z markantnimi, jasnimi potezami. Pri Prešernu pisatelj globoko posega v vsebino posameznih pesmi in jih razlaga paralelno s pesnikovim življenjem, kar je edino modro in umljivo. V priporočilo pričujočemu zvezku moramo priznati, da željno pričakujemo drugi del „Zgodovine novejšega slovenskega slovstva“.

A. E.

5. *Nemščina brez učitelja* ali *Slovensko-nemška slovnica za samouke*. Spisal dr. Leopold Lenard. Založila „Katoliška Bukvarna“. Cena 1 K 20 v, po pošti 1 K 30 v. — Razmere prisilijo večkrat naše rojake, da morajo po

svetu. Mnogo si jih služi kruh med Nemci na Dunaju, na Vestfalskem, v Gradcu itd. Gori navedena slovnica je pisana z namenom, da bi takim trpinom nekoliko pomogla olajšati usodo. Samo ustno občevanje ne zadostuje, da bi se kdo kolikor toliko pravilno naučil tujega jezika. Zato je treba književnih pripomočkov. A naše šolske slovnice so za to skoraj nerabne, ker so razumljive samo, ako jih razlaga učitelj. Druge slovnice, ki bi bila rabna brez učitelja, lahko razumljiva in ne predraga, pa dozdej nismo imeli. Dr. Lenardova knjiga ima namen, da odpomore tej potrebi in pride na pomoč zlasti našim sočutja vrednim trpinom. Naslanja se radi lažje razumljivosti in večje enostavnosti kolikor mogoče na Sketa in Wilomitzerja, toda ima vedno pred očmi slovenskega preprostega delavca. Svoj praktični pomen bo knjiga kolikor toliko dosegla, ker nimamo drugega boljšega dela te vrste. Vsem Slovencem, ki se hočejo učiti nemščine za vsakdanje potrebe in nimajo višje izobrazbe, se ta slovnica priporoča kot najboljši in skoraj edini književni pripomoček.

B.

1. *Zum Charakterbild Jesu.* Von Moritz Meschler S. J. Zweite Auflage. (Gesammelte Kleinere Schriften 1. H.) 8°. (VIII. u. 112). Freiburg 1909 Herdersche Verlagshandlung. 1 K 68 v; vez. 2 K 40 v. — Človeštvo si želi značajev; to očitno dokazujejo neštne knjige o značajih velikih mož, o vzgoji značajev in sredstvih, s katerimi se da vzgojiti lep, dober, plamenit in kristalno čist značaj. O svetovnih možeh pišejo danes cele knjige in skoro vedno posvete nekaj člankov njihovemu značaju. Največ pa se danes premišluje o Jezusu Kristusu, največjem, najsocialnejšem in najmogočnejšem značaju svetovne zgodovine. O Kristusovem značaju pa mnogo bolj pišejo nasprotniki kot katoličani. Navajam v dokaz delo: Ninck „Jesus als Charakter“. Šele nekaj let sem se bavijo tudi katoličani s temi vprašanji. Tako tovrstno delce je Meschlerjevo. Pisatelj se je namenil značiti (karakterizirati) našega Gospoda. Obravnava o sledečih tvarinah: 1. o askezi božjega Odrešenika; 2. o pedagogiki božjega Zveličarja; 3. o občevanju Odrešenika z ljudmi; 4. o učni- in govorniški razumnosti našega Gospoda. Zelo modern je prvi odstavek. Znano je, kako malo ljubi sodobni, zlasti izobraženi svet askezo. Napadajo Cerkev, ker je uvedla tako strogo askezo. Pisatelj brani askezo in katoliško Cerkev. Dokaže, da je askeza sv. Cerkve — askeza evangelija in Jezusa Kristusa. Opozarja, na kaj se moramo ozirati pri askezi: najvišje pravilo in načelo, smoter in sredstva askeze (7). Pojasni razloček med pravo in napačno askezo. Povdarja važnost askeze za posameznika, celo življenje Cerkve in krščanstva. (27–29) Če strnemo globoko zamišljen in res duhovit sestavek „Das Evangelium und die Askeze“, ki ga je v obrambo katoliške askeze objavil Herman Schell v svoji knjigi *Christus* („Das Evangelium und seine weltgeschichtliche Bedeutung“, — ilustrirana izdaja, str. 61–66.), z mislimi, ki jih je podal Meschler, imamo popolno apologijo katoliške ali Kristusove askeze. — V drugem odstavku govori pisatelj o lastnostih, vzgojni metodi in uspehih vzgojitelja Jezusa. Naš Zveličar je imel vse lastnosti najboljšega pedagoga: avtoriteto, ljubezen, razumnost, nesebičnost, krotkost, potrpežljivost, usmiljenje in neomadeževanost. Vzgojna umetnost ne sme prezreti štirih važnih reči (36): smotra vzgoje, narave in posebnosti učenčeve, vzgojnih sredstev in načina, kako se naj uporabljajo ta sredstva. Vzgojna sredstva, ki

se jih je posluževal naš Gospod, so bila (39 sqq.): pouk, plačilo, kazni, svarjenje, žuganje in priučenje naukov. „Gospodova pedagogika je pedagogika božja z ljudmi“, pravi pisatelj (52). — Najboljši je pa tretji članek: občevanje Odrašenikovo z ljudmi. „Naš Bog je ljudoljub, družaben Bog.“ (64.) To je globoka, skrivnosti polna in tolaživna resnica. Razvije nekaj misli o lastnostih občevanja (64 sqq.). Jezus izpolnjuje voljo božjo (64 sqq.), moli in občuje z Bogom Očetom (67, 68), je odkritosrčen in resnicoljuben (68), nesebičen (69), dobrotljiv in ljubeznjiv (71, 74). — Opiše Gospoda kot razumnega učitelja in dobrega govornika, ki je znal vplivati na um, voljo, domišljijo in srce svojih poslušavcev. Povdarja popolno jasnost, globokost in vzvišenost, razboritost, bogastvo in mnogoličnost Odrašenikovih govorov. Pisatelj je izvrstno rešil svojo nalogo, naslikal je natančno in jasno svetovni, transcendentalni in nedosežni značaj Jezusa Kristusa. Knjige ni možno odložiti, če jo prične človek čitati. Gospoda in celo krščanstvo še bolj vzljubi in rad bi napisal v slovenskem jeziku podobno, nujno potrebno in koristno knjigo. Duhovnik in vsak vzgojitelj bo z veseljem bral to knjigo ter črpal iz nje novih misli in vneme za svoje kulturno delo

J. D.

2. *Die heilige Elisabeth.* Von Alban Stolz. Freiburg im B. Herdersche Verlagshandlung. 1909. Cena K 2 28.

Težko je pisati življenjepise svetnikov in svetnic. Ni namreč lahko se zatopiti v duha, ki je prošinjla te junake in junakinje. Zato pa tem večjo pohvalo zasluži oni, ki to nalogo izborno reši. Povsem se je to posrečilo slavnoznanemu Albanu Stolzu, ki je očrtal življenje, delo in zasluge velike svetnice, socialne žene, in vzornice, kako se mora trpeti in socialno sočustvovati s trpečim človeštvom — sv. Elizabete. „Kar sem napisal, ni povest (roman), temveč resnična zgodovina izredno svete gospe.“ (o. c., str. 388.) A vendar se čita ta zgodovina kot povest, ki opisuje značajno, ponižno, požrtvovalno, trpljenja, usmiljenja in ljubezni polno življenje junakinje sv. Elizabete — Pisatelj je opisal obratnem življenje deklice, potem žene in vdove, nazadnje pa poda nekaj več misli o svetnici sv. Elizabeti. Slika življenja bi bila obratnem ta-le: usmiljeno srce (str. 7, 26, 27, 59.), ubožstvo Elizabete (58), govori in sv. Elizabeta (62), radodarnost (76, 107.), sezida 2 bolnici (111), ustanovi zavod za uboge otroke (117), itd. Na ta način bi še lahko mnogo naštel, kar bi dobro značilo Elizabetino veliko življenje.

Pisatelj piše zanimivo in v lepem slogu. Škof Hefe je imenoval to knjigo najlepšo in najkoristnejšo 19. stoletja ter po vsebini in obliki res klasično. Sv. Elizabeto so nazivali radi ponižnega in ubožnega življenja neumnico (str. 353) in tako trdi še danes materialistični svet. Jasno je pa, da danes nedostaja Elizabetinega duha. Nujno je, da prekasimo z njim zlasti izobraženo ženstvo, da začne delovati socialno po navodilih in zgledu sv. Elizabete. Vsakdo bo z veseljem posegel po tej knjigi ter bo razširjal duha socialne svetnice, deloval bo na to, da bo naše ženstvo posnemalo Elizabetino zgledno življenje. Duhovnik dobi v knjigi primerne snovi za cerkvene govore, uči se tudi, kako se morajo pisati in pripovedovati svetniški življenjepisi. Knjigo priporoča vsebina, oblika in dobro znano ime pisateljevo.

J. D.